Ազգ

Azg

Հոկտեմբեր 7
Հինգշաբթի
1993

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիվ 192 (443)
գինը՝ 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Կարճ

Սերբ ջոկատը անցել է իսլամների կողմը

Որոշ կառավարական սերբական ուժեր Բոսնիայի հյուսիսում գտնվող Բիհաչ մուսուլմանական անկլավում դասալքել են եւ անցել իսլամների կողմը: Իսկ ՄԱԿ-ի որոշ դիտորդներ անհանգստություն են արտահայտել մոտ 150 հազար մուսուլմանների համար, որոնք այս անկլավի երկու քաղաքներում շրջափակված են խորվաթ եւ սերբ ուժերով: ■

Գոլանի հարցը՝ միայն Իսրայելի հետ

Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադը ենթադրում է, որ Քլինթոնի հետ հանդիպման ժամանակ կարելի է ավարտին հասցնել Գոլանի բարձունքների վերաբերյալ ընթացող դանդաղ բանակցությունները: Սակայն պետքարտուղար Քրիստոֆերը շեշտեց, որ այդ խնդիրը կարող է լուծվել միայն Սիրիա-Իսրայել բանակցություններում: ■

ԼՂՀ

Հյուրե՞ր, թե հետախույզներ

Լեռնային Ղարաբաղը, դատելով ամեն ինչից, շարունակում է մնալ աշխարհի տարբեր պետությունների հատուկ ծառայությունների յուրայատուկ հետաքրքրության կենտրոնում: Օտարերկրյա որոշ բժշկական կազմակերպություններ, որոնք բարեգործական հիմունքներով աշխատում են հանրապետությունում, չեն դադարում Ղարաբաղի ռազմաքաղաքական եւ տնտեսական կյանքի տարբեր բնագավառների վերաբերյալ հետախուզական տվյալներ հավաքել: Այսպես, անգլիական «Մերլին» բժշկական կազմակերպության անդամները հատկապես հետաքրքրություն են դրսեւորում ԼՂՀ յուրաքանչյուր շրջանի տղամարդկանց սույզ քվաքանակի, բնակչության աճի, հակաօդային եւ հրթիռային կայանների տեղաբաշխման վայրերի նկատմամբ: «Բարեգործ» բժիշկներից ետ չեն մնում նաեւ լրագրողները, որոնք փորձում են արժեքավոր տեղեկություններ կորզել Ղարաբաղում աճեցվող առաջնային գյուղատնտեսական կուլտուրաների մասին, պարզել, թե վերջին ժամանակահատվածում որքան ցորեն է աճեցվել եւ այլն: Այս առումով առավել ակտիվություն են ցուցաբերում Ֆրանսիայից եւ ԱՄՆ-ից ժամանած լրագրողները: Թերեւս կարիք չկա հիշեցնել, որ այդ տվյալների հիման վրա, որոնցից, անկասկած, օգտվում է նաեւ հակառակորդը, կատարվում են հետու գնացող քաղաքական հաշվարկներ: Զարմացնում է սակայն այն փաստը, որ հյուրերի ակտիվ գործունեությունը պատշաճ հակազդեցություն չի հարուցում:

Վ. Ա.

Թեհրան

Հայաստանը կտուժվի, եթե «խելոք» չմնա

Իրանական «Ջոմհուրիե Էսլամի» օրաթերթը գրում է, որ Հայաստանը վայելում է ինչպես Արեւմուտքի, այնպես էլ Ռուսաստանի բացահայտ եւ ծածուկ օգնությունը: Ամերիկյան լրատվական գործակալություններից մեկին վերջերս տված հարցազրույցում Հայաստանի արտգործնախարարը փորձել է Արեւմուտքի օգնությունը ներկայացնել որպես այնտեղի հայկական սփյուռքի օգնություն եւ հայտնել է, որ «Ամերիկայի, Եվրոպայի եւ Ասիայի որոշ երկրների հայկական համայնքները Երեւանի եւ Ստեփանակերտի կարեւոր մատակարարներն են»: Թերթը հայտարարում է, թե Երեւանի արկածախնդիր կառավարությունը պետք է իմանա, որ այն շրջանը, որտեղ մենք ենք ապրում, ի վիճակի է ագրեսիվ կառավարություններին լավ դաս տալ: Ավիններով գրավված ոչ մի տարածք չի կարող պատշաճ ճանաչվել, իսկ ագրեսորները մի օր իրենց հանցանքների համար կտուժվեն: Ըստ օրաթերթի, վաղը, երբ Հայաստանն իր ագրեսիվ ծեռքերը ետ քաշի Ադրբեջանի սահմաններից, այն ժամանակ կհասկանա, որ Ղարաբաղն Ադրբեջանի անբաժանելի մասն է, իսկ մի խումբ ուխտադրուժ վարձկանների գոյությունը Ղարաբաղում, որոնք իրենց կոչում են Ղարաբաղի կառավարություն, չի կարող փոխել իրականությունը: Ադրբեջանը եւս պետք է ընդունի, որ հույսն առածո վրա դնելը, շրջանի իր բարեկամներին բռնամիներից տարբերելը եւ այս հանգամանքներին մատնավարությունը ենթակայեցնելը այն միակ միջոցներն են, որով նա կարող է հաղթահարել ներկա ճգնաժամը եւ բարգավաճել: ■

Մոսկվա

ԱՅՍՕՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ ՀԱՅՏԱՐԱՐՎԱԾ Է ՍՈՒԳ

Վալերի Զորկինը հրաժարական տվեց

Այսօր Ռուսաստանում հայտարարված է սգո օր: Երկրով մեկ կիջեցվեն պետական դրոշները: Տեղի կունենա հոկտեմբերի 3-4-ի բախումների զոհերի թաղումը: Ռուսաստանի փոխվարչապետ Շումեյկոն ելույթ ունենալով լրագրողների առաջ հայտարարեց, որ մարդկանց զոհվելը ողբերգություն է բոլորի համար եւ դրամական փոխհատուցումներ կտրվեն բոլոր սպանվածների ընտանիքներին, անկախ նրանից, թե բարիկադի որ կողմում են գտնվել: Սակայն պատիվները կտրվեն միայն «ժողովրդավարության պաշտպաններին»:

Արդեն որոշ կազմակերպություններ զգուշացրել են կառավարությանը, որ թաղումը կարող է օգտագործվել որպես պատրվակ ցույցեր կազմակերպելու համար: Հայտնվել է 75 սպանվածի մասին, սակայն հաշվի չեն առնվել հիվանդանոցներում մահացածները: Սակայն կառավարությունը վստահ է իր ուժերի վրա եւ արդեն այսօրվանից կվերանան բոլոր գրաքննչական արգելքները, բայց պարետներին խնդրանք է տրված անհրաժեշտության դեպքում ձերբակալել որոշ հրատարակություններ: Իսկ առաջին փոխվարչապետ Շումեյկոն հայտարարեց, որ մերդադրանքները հանելուց հետո մամուլի նախարարի պաշտոնին կներկայացվի Միխայիլ Պոլտորանինը:

Ելույթ ունենալով մամուլի ասուլիսում, Մոսկվայի միլիցիայի ղեկավար գեներալ-մայոր Պանկրատովը հերքեց CNN հեռուստաալիքի այն լուրերը, որ որոշ ոստիկաններ անցել են ապստամբների կողմը: Պանկրատովը հայտնեց, որ զոհվել են 9 եւ վիրավորվել 78 միլիցիոներ, հետ է մղվել շրջանային բաժանմունքների վրա յոթ հարձակում: Այժմ մոսկովյան միլիցիան ուժեղացված է այլ վայրերից ժամանած ՄՀՕՋ-ի ջոկատներով: Գեներալը պնդեց Մոսկվա ժամանելու վիզային համակարգ սահմանելու վրա, նշելով, որ Սպիտակ տան պաշտպանների մեկ երրորդը տեղացիներ չեն:

Երեկ կառավարությունից հայտնեցին, որ որոշ պատգամավորների վրա չեն տարածվի հայտարարված ամնիստությունները: Սակայն միեւնույն ժամանակ նշվեց, որ բացի ապստամբության ուղղակի հրահրողներից, մյուս պատգամավորներն ազատության մեջ են: Դեռեւս փնտրվում են Կոնստանտինովը եւ Ամպիլովը: Սահմանադրական դատարանից հայտնեցին նրա նախագահ Զորկինի հրաժարականի մասին, որը տվյալ պայմաններում անհնար համարեց իր պարտականությունների կատարումը: Որոշ աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ Ռուսյան Խասբուլատովի դատապաշտպան է հրավիրվել հայտնի փաստաբան Արդալյա Համզաեւը, որն այժմ ԳԿՉՊ-ի գործով պաշտպանում է Յանաեւին:

Երեկ հրաժարական տվեց Սահմանադրական դատարանի նախագահ Վալերի Զորկինը, տեղի տալով դատարանի որոշ անդամների եւ կառավարական շրջանակների ճնշմանը:

«Ազգ»

Ելցինը դիմեց Ռուսաստանի ժողովրդին

Երեկ երեկոյան ելույթ ունենալով ռուսաստանյան հեռուստատեսությամբ, նախագահ Ելցինը տեղի ունեցածը համարեց որոշ կուսակցությունների կողմից ծրագրված եւ նախապատրաստված ֆաշիստա-կոմունիստական զինված խռովություն: Նա Խորհուրդների տունը որակեց որպես ահաբեկչության միջնաբերդ, որը բանակցությունների փոխի տակ դավադրություն էր նախապատրաստում: Ելցինը հայտարարեց, որ ժողովրդավարությունը պարտավոր է իրեն պաշտպանել: Նա նշեց նաեւ Սահմանադրական դատարանի բացասական դերը, որը դարձել էր քաղաքական կոնյուկտուրային զերի: Նախագահը հայտարարեց, որ իր հայտնի հրամանագրի հրապարակումից հետո սկսվեց զավթումների մեծ ալիք, որոնց դիրիժորը հիմնականում Գերագույն խորհրդի կողմն էր: Ելցինը վստահություն հայտնեց, որ դեկտեմբերին տեղի կունենան նոր ընտրություններ նաեւ մարզային եւ երկրամասային ներկայացուցչական մարմիններում: Նշվեց բանակի եւ անվտանգության մարմինների բարեփոխման ու նոր սահմանադրության ընդունման անհրաժեշտությունը, որը պետք է նոր, վերածնված ու միացյալ Ռուսաստանին:

«Ազգ»

Վրաստան

Ջաբա Իոսելիանի. ԱՌԱՆՑ ԱՐՅՈՒՆ ԹԱՓԵԼՈՒ ԿԱՐԳՈՒԿԱՆՈՆ ՉԻ ՀԱՍՏԱՏՎԻ

Վրաց-աբխազական հակամարտությունը, վրացական զորքերի Աբխազիայի տարածքից հեռանալուց հետո, աստիճանաբար վերածվում է Վրաստանի կառավարական ուժերի եւ նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի կողմնակիցների միջեւ պատերազմի: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ գործակալությունը, զվիադականները գնդակոծության եւ հրետակոծության են ենթարկել Սամտրեդիա քաղաքը: Մարտեր են մղվում նաեւ Լանչխութի շրջկենտրոնի մոտ: Իր հերթին Վրաստանի նախկին նախագահի մամուլի ծառայությունը հայտնել է, թե կառավարական զորքերը օդային հարված են հասցրել Փոթի քաղաքին, որը սեպտեմբերի վերջին գրավվել էր զվիադականների կողմից:

Վրաստանի իշխանությունները, ըստ երեւույթին, լուրջ դժվար են մտադիր մնալ Գամսախուրդիայի կողմնակիցների գործողությունները վնասազերծելու նպատակով: «Մխեդրիոնի» ռազմականացված կազմակերպության ղեկավար Ջաբա Իոսելիանին հայտարարել է, թե «երկրում արդեն առանց արյուն թափելու հնարավոր չէ կարգուկանոն հաստատել»: Միեւնույն ժամանակ նա նշել է, որ երբ ակտիվ ռազմական գործողություններ սկսվեն զվիադականների դեմ, ապա դա ոչ թե քաղաքացիական, այլ հայրենական պատերազմ է լինելու: Նույնն տարբեր գործակալության հաղորդագրության համաձայն, Վրաստանի Ազգային ժողովրդավարական կուսակցության ղեկավար Գեորգի Ճանթուրիան հայտարարել է, թե Ռուցկոյի, Խասբուլատովի, Մակաշովի ձերբակալությունից հետո Զվիադ Գամսախուրդիան կորցրել է իր աջակցությունը Մոսկվայում: Միեւնույն ժամանակ Զուգդիդիում գործող Վրաստանի լրատվական ծառայության ղեկավար Միրաբ Չոխուան հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում նշել է, թե վերջին օրերին Թբիլիսիում եւ հանրապետության մյուս շրջաններում տարածված այն շշուկները, թե Զվիադ Գամսախուրդիան Զուգդիդիից հեռացել է Գրոզնի, չեն համապատասխանում իրականությանը: Գամսախուրդիան շարունակում է մնալ Զուգդիդիում:

Իսկ Թբիլիսիում Վրաստանի ժողովրդական ճակատն իր տարածած հայտարարության մեջ նշել է, թե «Վրաստանի խորհրդարանը պարտավոր է ընդունել, որ Աբխազիայի տարածքն օկուպացված է», ինչպես նաեւ պետք է հաստատել վրաց ժողովրդի դեմ ցեղասպանության փաստը:

Այս հայտարարություններին ու կոչերին զուգահեռ Սվանեթիայում գտնվող Աբխազիայի փախստականների վիճակը շարունակում է մնալ ծանր: Նրանց տեղափոխման իրականացնող վրացական վեց ուղղաթիռները չեն հասցնում տեղափոխել լեռնային ճանապարհներում մնացած մարդկանց: Հոկտեմբերի լույս 6-ի գիշերն այդ ճանապարհներին ցրտահարվել է եւս 150 փախստական: Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն «Նովոստի» հեռուստատեսային լրատվական ծառայությանը տված հարցազրույցում հայտնելով, թե պետք է նոր հարաբերություններ սկսել Ռուսաստանի հետ, նշել է, որ եթե Ռուսաստանը չօգնի փախստականների տեղափոխելուն, «մենք չենք կարողանա փրկել այդ մարդկանց»:

Մյուս կողմից, BBC-ի թղթակիցը երեկ Թբիլիսիից տեղեկացրեց, թե Սոխումում մնացած բոլոր ոչ աբխազների կյանքը սպառնալիքի տակ է: Թղթակցի ասելով, նախորդ օրն այնտեղ սպանել են վրացի մի բժշկի եւ ընտանիքի անդամներին:

«Ազգ»

Երեւան

Տեր-Պետրոսյանը շնորհավորեց Ալիեւին եւ Մութալիբովին

Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը շնորհավորական հեռագիր է ուղարկել Ադրբեջանի նորընտիր նախագահ Հեյդար Ալիեւին այդ պաշտոնում ընտրվելու կապակցությամբ: Նախագահը նմանատիպ մի հեռագիր է ուղարկել նաեւ Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքին վերջինիս 3-րդ անգամ նախագահ ընտրվելու առիթով:

«Ազգ»

Աշխարհ

Քլինթոնը զիջում է Կոնգրեսին

Ավելի քան 600 ամերիկյան զինվորներ, զինված հատուկ միջոցներով, պատրաստվել են լքելու Սոմալին, քանի որ Քլինթոնի վարչակարգը չի կարողանում դիմադրել զորքերը դուրս բերելու կոնգրեսականների պահանջներին: Նախագահ Քլինթոնը հանդիպեց Ազգային անվտանգության իր բարձրաստիճան խորհրդատուների հետ, որպեսզի քննարկի իրավիճակը: Մինչդեռ, բանակային պաշտոնյաները հայտարարեցին, որ այս շաբաթվա ամերիկյան կորուստները կարող էին լինել ավելի քիչ, եթե պաշտպանության նախարար Լես Էսպինը անցած ամիս իրագործեր ամերիկյան հրամանատարների խնդրանքը եւ լրացուցիչ զորք ուղարկեր: Իսկ պետքարտուղար Քրիստոֆերը հայտնեց, որ կորած ամերիկացիներին փնտրելու նպատակով ծավալվող նոր հարձակումները նշանակում են, որ «ինչպես դեռ մեր վերադառնալու ժամանակը չէ»:

Վարչապետական ընտրություններ Պակիստանում

Պակիստանում երեկ կայացած վարչապետական ընտրությունների արդյունքները կհրապարակվեն այսօր: Նախնական տվյալների համաձայն, ընտրողների մասնակցել են նախատեսվածից քիչ թվով մարդիկ: Ռավալպինդի, Իսլամաբադ եւ Կարաչի քաղաքներում (վերջինը ամենամեծ բնակչությունն ունի Պակիստանում) ընտրական ոգեւորության պակասը խիստ զգալի է եղել, քանի որ գլխավոր երկու թեկնածուները՝ նախկին վարչապետներ Նավազ Շարիֆն եւ Բենազիր Բհուտտոն, ժողովրդականություն չեն վայելում այնտեղ:

Ռաբին-Արաֆաթ հանդիպումը կայացավ

Թեեւ առանց ջերմության եւ հրապարակային ծեսախեղումների, երեկ Կահիրեում կայացած Իցհակ Ռաբին-Յասեր Արաֆաթ հանդիպումը հաջող անցավ: Գեթ այդպես գնահատվեց Ռաբինի կողմից, որ հանդիպումից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում «լավ սկիզբ» որակեց այն: Կողմերի միջեւ համաձայնություն է գոյացել անցյալ ամիս Վաշինգտոնում իրենց միջեւ կնքված պայմանագրի իրականացման ժամանակացույցի շուրջ, ինչ վերաբերում է Գազայում եւ Երիքովում պաղեստինցիներին շնորհված սահմանափակ ինքնավարությանը:

Մախսանենգված ուրան Թուրքիայում

Թուրքական պաշտոնական աղբյուրները երեկ հաստատեցին նախորդ օրը տարածված այն տեղեկությունը, թե անվտանգության մարմինները ձերբակալել են իրանցի 3 քաղաքացիների, որոնք մաքսանենգված ուրան են փորձել վաճառել Թուրքիայում: Ըստ նույն աղբյուրների, այն բերված է եղել նախկին Խ. Միությունից: Մասնագետների ստուգումները պարզել են, որ մաքսանենգված ուրանը ռազմական նպատակների համար օգտագործելու համապատասխան որակ չի ունեցել: ■

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԿԿԱՐՈՂԱՆԱ ԳՆԵԼ 18 ՄԼՆ ԴՈԼԼԱՐԻ ՆԱՎԹ ԵՎ ՑՈՐԵՆ

Թե ե՞րբ, կախված է կառավարությունից

1993 թվականի սեպտեմբերի 30-ին ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի ստորագրությամբ ուժի մեջ մտավ Հայաստանին 18 մլն. դոլլար օգնություն տրամադրելու օրինագիծը: Դրա նախօրեին ամերիկյան Կոնգրեսը և Սենատը քննարկել ու հավանություն էին տվել նախկին Խ. Միության անկախ պետություններին 2,5 մլրդ. արտասահմանյան օգնություն ցույց տալու օրինագծին, որի 565 մասում Ռուսաստանի, Հայաստանի և այլ հանրապետությունների օգնության փաթեթը ներառում է հատուկ «հատկացում» Հայաստանի համար՝ 18 մլն. դոլլար: Հատկացմանն առընթեր զեկուցման մեջ նշված է, որ այդ գումարը պետք է ծախսվի վառելիքի և ձմեռվա սերմացու գնելու համար: Զեկուցումը նաև չի բացառում, որ բացի վերը նշված ֆինանսավորումից, կխրախուսվի նաև հավելյալ գումարների հատկացումը, որոնք անհրաժեշտ են Հայաստանին «ճգնաժամը դիմագրավելու համար»:

Երևան

Սակայն վերը նշված օրինագծի նախապատրաստական աշխատանքներն ունեն իրենց պատմությունը: Ինչպես հայտնեց Ամերիկայի Հայկական համագումարի Երևանի գրասենյակի տնօրեն Կասիա Արզումանյանը, Հայաստանին օգնության հատկացումը օրինագծի մեջ ներգրավվեց սենատորներ Ռոբերտ Դոուլի, Ֆրանկ Լաութենբերգի և Ջիմ Գրանտի նախաձեռնությամբ և Ամերիկայի Հայկական համագումարի ինտենսիվ ջանքերի շնորհիվ:

Տեխասցի հանրապետական Ջիմ Գրամը, որն այս տարի ընդամենը 6 ժամ է եղել Հայաստանում, նախապատրաստում է մի նոր օրինագիծ «Հայաստանի և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների միջև բաց առևտրական գործունեության մասին»: Ընդ որում, 1994-ի հունվարին նա մի քանի այլ սենատորների հետ կրկին կայցելի Հայաստան, ծանոթանալու, թե ինչպես է իրացվում ամերիկյան օգնությունը:

Հայաստանը Ռուսաստանից հետո ԱՊՀ երկրորդ պետությունն է, որն ստանում է այդչափ օգնություն: Կասիա Արզումանյանի ասելով, հայկական համագումարի Վաշինգտոնի գրասենյակը դեռ հուլիս ամսին տեղեկացրել էր, թե սենատորները նախաձեռնել են նման մի օրինագծի ստեղծումը և իր հերթին աջակցության կոչ էր արել:

Ընդ որում, Դոուլը և Լաութենբերգը հուլիսին մի նամակ էին ուղարկել Սենատի արտասահմանյան գործողությունների ենթահանձնաժողովի նախագահ Պատրիկ Լիհիին, ընդգծելով և հիմնավորելով օգնության անհրաժեշտությունը Հայաստանում ստեղծված սննդի, դեղորայքի և էներգետիկանության ճգնաժամով:

«Այս ճգնաժամը, առաջ է եկել նախկին Խ. Միության փլուզման և Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության պատճառով առաջացած շրջափակման հետևանք է»:

Այդ պատճառով էլ տրամադրված 18 մլնը նախատեսվում է օգտագործել ձմեռվա սերմացու ցորենի կտակման (3 միլիոն դոլլար) և ջեռուցման նպատակով վառելիքի համար (15 մլն. դոլլար):

Հայաստանին օգնություն հատկացնելու այդ կոչին են միացել նաև սենատորներ Պոլ Սայմոնը, Ջոն Քերին և Էդվարդ Քեննեդին, որից հետո 18 մլն. դոլլարի հատկացումը ընդգրկվեց Սենատի տարբերակի մեջ և հավանության արժանացավ արտասահմանյան գործողությունների ենթահանձնաժողովի կողմից: Որից հետո Ամերիկայի Հայկական համագումարը ակտիվացրեց իր գործունեությունը ամերիկահայ համայնքի բոլոր ընտրողների շրջանում՝ կոչ անելով նամակներ հղել Սենատի անդամներին այդ ծրագրին աջակցելու խնդրանքով: Սենատ-Կոնգրես խորհրդակցություններից հետո, որոնց ընթացքում Կոնգրեսը դեմ էր, որ նշվի, թե որտեղ ֆինանսավորում է հատկացվելու Հայաստանին, որոշ փոփոխություններով անցավ Սենատի տարբերակը:

Այսպիսով, ամերիկյան կառավարությունը պատրաստ է այսօրվանից ևեթ հատկացնել 18 մլն. դոլլարի օգնություն, բայց Հայաստանի կառավարությունից նախապես ստանալով օգտագործման ծրագիր: Կասիա Արզումյանն ասաց, որ առայժմ հայտնի չէ, թե ՀՀ կառավարությունն ինչպես կկազմակերպի վառելանյութի և ցորենի փոխադրումը, քանի որ շրջափակումը կարող է լուրջ դժվարություններ հարուցել: Գրասենյակի տնօրենը նաև նշեց, որ Հայաստանի կառավարությունը պետք է հաշվի առնի ԱՄՆ-ի օրենքները, որոնց համաձայն այդ գումարով Իրանի Իսլամական Հանրապետությունից որևէ գնում չի թույլատրվում կատարել: Հնարավոր տարբերակը Ռուսաստանից նավթի ներմուծումն է: Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե վերը նշված գումարով որքան ցորեն և նավթ հնարավոր կլինի գնել, ապա բենզ գների պարբերաբար փոփոխության պայմաններում դժվար է որևէ թիվ նշել, բայց Սենատին ներկայացնելով 15 մլն. դոլլարի վառելիք գնելու ծրագիրը, Հայկական համագումարը նկատի էր ունեցել, որ Չմեռ ծրագրի իրականացման համար Հայաստանին անհրաժեշտ էր 350 հազար տոննա վառելիք:

Կասիա Արզումանյանը նշեց, որ դժվար թե վառելիքը վաճառքի բնակչությանը, քանի որ այն մարդասիրական օգնություն է և պետք է տրվի անվճար:

Նա նաև հիշեցրեց, որ Հայկական համագումարն այդպիսով հասավ իր նպատակին, այն է՝ լոբբինգի միջոցով հասնել կառավարական մակարդակի օժանդակության, ոչ թե երբեմն չի կարող օժանդակել որևէ սփյուռքահայ համայնք կամ կուսակցություն:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Ստեփանակերտ

Ղարաբաղը շախար կարտադրի

Հոկեմբերի 15-ից հետո ԼՂՀ Մարտունու շրջանի Կարմիր Շուկա ավանում կսկսի գործել գինու գործարանի բազայի վրա ստեղծված շաքարաեփի արտադրամասը: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը, հենվելով ԼՂՀ ՊՊԿ-ի Մարտունու շրջանի լիազոր ներկայացուցիչ Ռաֆայել Խաչատրյանից ստացված տեղեկությունների վրա: Արտադրանքի 50 տոկոսը կիրացվի շրջանում, մյուս կեսը՝ հանրապետության տարբեր շրջաններում, առավելապես Ստեփանակերտում: Նորաստեղծ արտադրամասն ի վիճակի է կազմակերպել նաև չոր շաքարի արտադրություն, երբ լուծվեն գինեգործարանը վառելիքով ապահովելու խնդիրները: Այդ դեպքում հնարավոր կլինի ղարաբաղյան շաքարն արտահանել Հայաստան և ԱՊՀ երկրներ:

Հիշեցնենք, որ այս տարի Ղարաբաղում լուրջ աշխատանքներ էին իրականացվում հանրապետությունում շաքարի ճակնդեղի արտադրություն կազմակերպելու ուղղությամբ: «Ազգ»

Մոսկվայի «Մայրաքաղաքային» բանկը ստեղծել է Սպիտակ տան մոտ և Օստանկինոյում տուժած լրագրողներին օգնելու հիմնադրամ: Ինչպես ԻՏ-ին հայտնել է բանկի նախագահը, բացված հաշվում արդեն 150 միլիոն ռուբլի կա: Հիմնադրամի միջոցներից օգնություն է հատկացվելու զոհված լրագրողների ընտանիքներին, դեղորայք է ձեռք բերվելու վիրավորներին բուժելու համար: Դրամի մյուս մասով ձեռք կբերվեն ֆոտո և տեսասարքեր արտաքինվող լրագրողների համար: ԻՏ

> **Հայտարարություն**
>
> Երևանի Պեյո Յավորովի անվան դպրոցը նախապատրաստվում է հանդիսավորությամբ նշել իր հիմնադրման 30-ամյակը: Դպրոցի այն շրջանավարտներին, ովքեր ցանկանում են մասնակցել հիշյալ միջոցառմանը, խնդրվում է հոկտեմբերի 10-15-ը այցելել կրթօջախ:
>
> Տնօրինություն

Ա յսօր բավականին հաճախ է խոսվում մասնագ սերնդի դաստիարակության մասին, և որպես կանոն նման խոսակցություններում ի վերջո հանգում են սեղանիկայինչարչիական երիտասարդության և հայրենասիրական դաստիարակության հակադրությանը՝ ավարտելով «մի՞թե վաղը սրանք են պաշտպանելու մեր հայրենիքը» հռետորական հարցով: Մինչդեռ մեր հայրենիքն իսկապես վաղվա պաշտպանների կարիք զգում է արդեն այսօր նորաստեղծ ազգային հանրապետության հանրակրթության մեծ մասը դժվարությամբ է զինվոր դառնում: Եվ սկաուտական դաստիարակությունն այստեղ մեծ անելիքներ ունի:

Հայկազունների մարմնամարզական ազգային միությունն իր առջև նպատակ է դրել ռազմահայրենասիրական դաստիարակության և տեսական ու գործնական գիտելիքների միջոցով երիտասարդներին դարձնել ոչ միայն ազգային բանակի առաջա պատրաստ զինվորներ, այլև իսկական քաղաքացիներ: Միայն այս տարի ամռանը բանակումներին մասնակցել է 720 մարդ, իսկ յուրաքանչյուր նման բանակում սկաուտներին դարձնում է առավել կոփված ու մարտունակ: Վանաձորում անցկացված շրջանային բանակումը, որը տևել է 6 օր, և որին մասնակցել են Վանաձորի, Երևանի, Արթիկի և Արովյանի մասնաճյուղերի մոտ 100 սկաուտներ, միայն մեկն է նման միջոցառումներից: Շրջանային բանակումներ տեղի են ունեցել նաև Մեղրիում՝ Խուստուփ լեռան լանջերին գտնվող հատուկ լեռնային ճամբարում, Ջերմուկում և Եղեգնաձորում: Ի դեպ, Մեղրիի բանակումից հետո ճամբարն օգտագործվում է շրջանի վաշտի կողմից, և սկաուտները լրջորեն համագործակցում են նրանց հետ: Իսկ հուլիսի 27-ից օգոստոսի 15-ը Երևանում Հրազդանի կիրճում տեղի է ունեցել հանրապետական հավաք, որին մասնակցել են ավելի քան 200 սկաուտներ: Պետք էր տեսնել, թե ինչպես են ընդամենը տասնյակ մայրաքաղաքցի սկաուտներ հաղթահարում 60 մետր բարձրությամբ ուղղաձիգ ժայռերը: ՀՄԸՄ ավագ Լևոն Մխիթարյանը պատմում էր, որ հավաքին ներկա «կոմանդոսը» գեներալ Արկադի Տեր-Թադևոսյանը, ով այդ տեղ էր գտնվում պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչների հետ միասին, պարզապես հիացած էր: Հավաքին բարձր գնահատական է տվել նաև հանրապետության ներքին գործերի նախարար Վանո Սիրադեղյանը, որը նույնպես այցելել է սկաուտներին:

Սկաուտությունը առաջա բանակի երաշխիք

Հայկազունների Մարմնամարզական ազգային միությունը ստեղծվել է դեռևս 1988 թ. հունվարին, գրանցվել փետրվարին: Այն փաստորեն այսօր Հայաստանում գործող միակ անկուսակցական սկաուտական կազմակերպությունն է: Ունի շուրջ 6 հազար անդամներ: Հայաստանում գործում է 22 մասնաճյուղ: Առաջիկայում կգրանցվեն նաև Ախուրյանի, Գյումրիի և Բաղրամյանի մասնաճյուղերը: ՀՄԸՄ-ի ավագ Լևոն Մխիթարյանը խորապես համոզված է, որ ինչպես բանակը, այնպես էլ սկաուտությունը, պետք է արտակուսակցական լինի:

Ընդամենը մի քանի տարվա պատմություն ունեցող կազմակերպության սաներն արդեն այսօր ծառայում են ազգային բանակի շարքերում և այլուր: Սկաուտներից 3 հոգի ընդունվել են ՆԳՆ բարձրագույն դպրոց, իսկ նրանք, ովքեր ծառայում են բանակում, հիմնականում առանց նախնական դասընթացների համալրում են կրտսեր հրամանատարական կազմի շարքերը: Ընդ որում, նրանց մեծ մասը ծառայության է վերցվում հատուկ դեսանտային գումարտակներում, զգացվում է սկաուտական կյանքի կոփվածքը: Ցավոք, պատերազմը նոսրացրել է նաև սկաուտների շարքերը՝ Մարտակերտի շրջանում զոհվել են ՀՄԸՄ Ջերմուկի մասնաճյուղի ավագ Բաբկեն Վարդանյանն ու վարչության երկու անդամներ, վիրավորներ կան Երևանի բժշկական ինստիտուտի մասնաճյուղից և այլն:

Մի խոսքով, բավականին մեծ աշխատանք է կատարվում, մանավանդ, եթե հաշվի առնենք, որ այսօրվա սկաուտները վաղը կարող են պատրաստի զինվորներ դառնալ: Եվ չխոսենք այն մասին, որ հնարավոր պատերազմի դեպքում առաջին հերթին սկաուտությունը կարող է դառնալ պաշտպանության երկրորդ փաղանգն ու քաղաքացիական պաշտպանության կազմակերպիչներից մեկը: Եվ այնուամենայնիվ, այսօր սկաուտության և մասնավորապես ՀՄԸՄ-ի առջև մի շարք լուրջ խնդիրներ կան: Բավական է նշել միայն, որ յուրաքանչյուր բանակումի համար անհրաժեշտ սննդամթերքի արժեքն արդեն վեցանիշ թվեր է կազմում: Ճիշտ է, որոշ բարեգործական կազմակերպություններ և անհատներ, ինչպես նաև նախարարություններ օգնում են, սակայն պետական հոգատարության կարիքն այնուամենայնիվ զգացվում է: Այսպես, միայն այս ամառ պիոներական ճամբարներ կազմակերպելու համար պետությունը հատկացրել է 2 միլիարդ ռուբլի: Ամռանը ճամբարները գործեցին, սակայն մի՞թե չէր կարելի այդ գումարների գոնե մի մասը հատկացնել սկաուտներին, որոնց կազմակերպած յուրաքանչյուր բանակումը մեր բանակի առաջա ամրությունն է ավելացնում: Երևի իմաստ ունի նման հարցերը քննարկել համատեղ՝ լուսավորության և պաշտպանության նախարարությունների հետ միասին, քանզի նման հարցերը համընդհանուր կարևորություն ունեն, և դրանց անտեսումը կհանգեցնի ժամանակի կորստի, որովհետև վաղ թե ուշ դրանց լուծման անհրաժեշտությունն առաջանալու է:

ԱՐՍԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

> **Ցավակցություն**
>
> Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը Լորիս Ճգնավորյանի գլխավորությամբ և «Արամ Խաչատրյան» մեծ համերգասրահն իր ողջ աշխատակազմով վշտացած են անվանի ճարտարապետ Գևորգ Թամանյանի վախճանով և ցավակցում են նրա հարազատներին ու բարեկամներին:

Բաքու

Ադրբեջանը չի դադարեցնում իր անդամակցությունը շրջանի կառույցներին

Անկարան և սպասում է ստանալ Ադրբեջանի արտգործնախարարության միջազգային տնտեսական կապերի վարչության ղեկավար Մուսա Մամեդովը արտասահմանյան մամուլի լրատվությունը այն մասին, թե Ադրբեջանն ընդգրկվելով ԱՊՀ տնտեսական կառույցներում, դուրս է գալու շրջանի մյուս կառույցներից: «Ազերբաջ» գործակալությանը հարցազրույցում Մամեդովը հայտնել է, որ Ադրբեջանը, որպես անկախ պետություն, ոչ միայն կշարունակի իր անդամակցությունը միջազգային տնտեսական կառույցներին, այլև կանդամակցի նոր կառույցների: ՆՏ

Ձերբակալվել է ադրբեջանական հանցագործ խումբ

Անցած ուրբաթ օրը Մոսկվայի Իրեանական հետախուզության աշխատակիցների կողմից անց է կացվել գործողություն, որի հետևանքով ձերբակալվել է Ադրբեջանից Մոսկվա թմրադեղեր հասցնող և իրացնող հանցագործ մի խումբ: Հանցագործներից առգրավվել է մի քանի հազար սրվակ ուժեղ ազդող սինթետիկ թմրանյութ՝ տրիմեթիլֆենտանիլ: Առգրավված թմրադեղերի արժեքը շուկայական գներով կազմում է մոտ 38 միլիոն ռուբլի: Միլիցիայի աշխատակիցները պարզել են, որ որպես թմրադեղերի գրիչներ հանդես են եկել անչափահաս երեխաներ:

...և Ղազախի ոստիկանապետը

Սեպտեմբերի 26-ին ձերբակալվել է Ղազախի շրջանի ոստիկանության նախկին ղեկավար Իսախան Աշուրովը նախագահ Հեյդար Ալիևի դեմ դավադրության մեղադրանքով: Գյանջայում տեղի ունեցած դեպքերի ժամանակ Աշուրովը աջակցել է սահմանադրական իշխանություններին, մեկնաբանելով Սուրաթ Հուսեյնովի ելույթը որպես զինվորական խռովություն: Աշուրովը և Գյանջայի քաղաքապետարանի հրամանատար Իսա Սադիխովը հավաքել են նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյին հարող զորքերին և հունիս-հուլիսի ընթացքում դիմադրել Ալիևի կողմնակից ուժերի «պաշտպանությանը Ղազախում»: BBC

Փոխվարչապետը արդարացնում է Ադրբեջանի մուտքը ԱՊՀ

Ադրբեջանի փոխվարչապետ Ալի Թահմազովը Պոստֆակտում գործակալության թղթակցին տված հարցազրույցում հայտնել է, որ «հաշվի առնելով հանրապետության ճգնաժամային վիճակը, Ադրբեջանի մուտքն ԱՊՀ երկրների տնտեսական միություն արդարացված է»: Նա նշեց, որ մոտակա հինգ տարում Ադրբեջանի տնտեսությունը չի կարող գոյատևել առանց այլ երկրների երաշխավորված ներդրումների: Փոխվարչապետն ընդգծեց, որ Ադրբեջանը լրիվ ապահովվում է իրեն միայն վառելիքով և գյուղատնտեսական որոշ ապրանքներով (բամբակ, ոգելից խմիչքներ, ծխախոտ), իսկ մյուս ապրանքներով ապահովվումը մնում է 40-60 տոկոսի մակարդակի վրա: Պոստֆակտում-ՆՏ

Թուրքիան զոհ է ԵԱՀԽ-ից

Սեպտեմբերի 29-ին Թուրքիան իր բավարարվածությունն է արտահայտել Ղարաբաղի հակամարտության ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի հանդիպման վերաբերյալ: Թուրքիայի ԱԳՆ խոսնակ Ֆերհաթ Աթամանը բացատրել է, թե զինադադարի հաստատման, Ադրբեջանից հայկական ուժերի դուրսբերման և էներգիայի, տրանսպորտի և հաղորդակցության ուղիների վերականգնման պայմանագրերը, որոնք մշակվել են Փարիզում, լինելին փոխվստահության առաջացման սահմաններում են: Աթամանը հայտնել է, որ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի որոշման ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ շահագրգիռ կողմերը քննարկելուց հետո կընդունեն վերոհիշյալ սահմանները և նշել է, թե նոյեմբերի 2-ին Մինսկի խումբը կրկին կհավաքվի: BBC

digitised by A.R.A.R.@

Ընդդիմություն

Սահմանադրությունը ներկայացվեց գյումրեցիներին

Հոկտեմբերի 5-ին Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի անդամ վեց կուսակցությունների ներկայացուցիչները՝ ՀԱԺԿ-ի նախագահ Թելման Դիլանյանը, ՀԴԿ-ի նախագահ Արամ Սարգսյանը, ՀԿԿ-ի նախագահ Աբրո Նավասարդյանը, ՀՅԴ Հայաստանի կենտրոնական կոմիտեի ներկայացուցիչ Ռուբեն Հակոբյանը, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը, ՍԻՄ-ի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը եւ Սխ աշխատանքային խմբի ղեկավար, իրավաբան Վլադիմիր Նազարյանը Գյումրիի «Շիրակ» հեռուստատեսությունում հանդիպեցին բնակիչների հետ: Այստեղ չափազանցություն չկա, քանզի մի-ջոցառմանից եկած քաղաքական գործիչների խոսքն ու ներկա գտնվողների հարցերին նրանց պատասխանները տեսագրվում էր եւ նույն օրը պետք է ցուցադրվեր տեղական ալիքով:

Միասնական տարբերակի հեղինակները, բացատրելով ՀՀ Գերագույն խորհրդի Սահմանադրական հանձնաժողովի կողմից մշակված ՀՀ հիմնական օրենքի համեմատ ընդդիմության ստեղծածի շահեկան առավելությունները՝ այն ազգային է, սոցիալական երաշխիքներ ապահովող, իշխանությունների հակակշռելիությունը հստակորեն ընդգծող, տեղական ինքնակառավարմանն առավել լայն իրավունքներ հատկացնող եւ այլն, միաժամանակ նշեցին, որ իրենց նախագիծը եւս զերծ չէ թերություններից: եւ պետք դրանք հաշվի առնելով, ննարկումների ժամանակ արված դիտողություններն ու առաջարկությունները աստիճանաբար ընդունվում են, սակայն Սխ անդամները եւս մեկ անգամ ընդգծեցին Սահմանադիր ժողով հրավիրելու կարեւորությունը: Նրանց կարծիքով, հանրաքվեով Սահմանադրություն ընդունելն անհեթեթություն է, քանզի ժողովուրդը իր մեծամասնության մեջ չի կարող խորությամբ ուսումնասիրել եւ ճիշտ կողմնորոշվելով վերջնական ընտրություն կատարել նրանց դատին ներկայացված հիմնական օրենքի մի քանի նախագծերի միջեւ: Իսկ Սահմանադիր ժողովը մասնագիտական մոտեցումներից բացի միայն կարեւորագույն խնդիրների հարցերում դժվարությունների հանդիպելիս կդիմի ժողովրդի օգնությանը՝ հիմք կընդունվեն մեծամասնության կողմից հավանության արժանացած հիմնադրույթները:

Եւ ինչպես կարելի էր եզրակացնել ներկա գտնվող գյումրեցիների արձագանքներից, հարցին նման լուծում տալը նրանց առավել ընդունելի համարեցին:

Նույն տրամադրությունն էր տիրում նաեւ սեպտեմբերի 30-ին Էջմիածնում Սխ միասնական տարբերակի քննարկմանը նվիրված հավաքի մասնակիցների եւ ընդհանուր առմամբ բոլոր նրանց մեջ, ովքեր իրենցից բորբոքելով անտարբերության սինդրոմը ավելի մոտիկից են սկսում առնչվել վերջին ամիսներին հանրապետության քաղաքական ուժերին առավել հուզող սահմանադրական խնդիրներին:

Հ. Պ.

Հայտարարություն

ՀՀ Մամուլի տարածման գործակալությունը հայտնում է, որ հաշված օրեր են մնացել 1994 թ. թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությանը, որի վերջին ժամկետը ս. թ. հոկտեմբերի 31-ն է:

Այն հիմնարկ-ձեռնարկություններին եւ անհատ քաղաքացիներին, որոնք դեռ չեն ձեւակերպել բաժանորդագրությունը, խնդրվում է շտապել:

Բաժանորդագրությունը կարելի է ձեւակերպել՝

1. Անհատ բաժանորդների համար՝ Երեւան քաղաքի փոստային բաժանմունքներում:

2. Հիմնարկ-ձեռնարկությունների համար (փոխանցումով կամ կանխիկ)՝ 10-րդ փոստային բաժանմունքում (Երեւան Հանրապետության հրապարակ):

3. Հանրապետության այլ շրջաններում՝ միջշրջանային գործակալություններում եւ փոստային բաժանմունքում:

4. Այն հիմնարկ-ձեռնարկությունները, որոնք կցանկանան իրենց բաժանորդագրված թերթերը ստանալ փաթեթավորված, ձեռնարկությանը մոտ գտնվող թերթերի եւ ամսագրերի կրպակից, անդորրագրում նշեն կրպակի համարը:

Մամուլի տարածման գործակալություն

Արձագանք

Եւ այսպես, Հայկ Մարգարյանը մեր թերթին ներկայացրած եւ, ըմբռնումով, տպագրված հոդվածում նշում է, թե քաղաքացի Գ. Հարությունյանը, լինելով Արինե 6 տան սեփականատեր, իր սենյակներց մեկը 1965 թ. վարձակալական ներքին պայմանագրով տրամադրել է Ֆենյա Մարաբյանին երկու տարի ժամանակով: «Ժամկետը լրանալուց հետո Ֆ. Մարաբյանը հրաժարվել է ազատել սենյակը, եւ այդ օրվանից սկսվում են կոնֆլիկտները եւ դատերը կողմերի միջեւ», գրում է Հայկ Մարգարյանը: Այնուհետեւ, ըստ նրա, Ֆ. Մարաբյանը առանց սեփականատիրոջ գիտության եւ համաձայնության «հաջողացնում է» առանձին տնային գիրք եւ անօրինաբար գրանցվում:

Մինչդեռ սեփականատիրոջ եղբայր Սերժիկ Քոչարյանը (նրանք հարազատ եղբայրներ են) գրությամբ է ավել, որ «Ֆենիկ Մարաբյանը 1965 թ. ներքին պայմանավորվածության համաձայն... որպես վարձակալ բնակվել է այդ տանը (Արինե 6) 1 սենյակում, վճարելով 600 ռուբլի: Որոշ ժամանակ... իմ ներկայությամբ Ֆ. Մարաբյանը իմ եղբայր Ժորայից (Գեորգի Հարությունյանին-խմբ.) ավել 1000 ռուբլի որպես վաճառքի գին: Այդ օրվանից իմ եղբայր Ժորայի համաձայնությամբ եւ օգնությամբ գրանցվել է այդ տանը», գրում է Ս. Քոչարյանը:

Ահա թե ինչ է, ըստ Հայկ Մարգարյանի, նշանակում «հաջողացնելը»: Եւ երբ համաձայն Հայկ Մարգարյանի, Ֆ. Մարաբյանը անօրինական ձեւով է գրանցվել այդ տանը, ինչպես է, որ գրանցման ժամանակից ի վեր սեփականատիրոջ կողմից ոչ մի բողոք չի եղել այդ «ապօրինության» դեմ եւ տասնյակ տարիներ անց է միայն «ընկալվել» այդ «անօրինությունը», մինչդեռ Ֆենիկ Մարաբյանը Արինե 6-ում ապրելու տարիներին իր 10 քմ սենյակին կից կառուցել է 10 քմ եւս մի սենյակ: Ինչպես կարող էր տան սեփականատերը այժմ բաց թողնել, որ իր վարձակալը սենյակին կից մի ուրիշն էլ կառուցեր: Ուրեմն Ֆենյա Մարաբյանն իրո՞ք իրավունքներ ուներ իր՝ սեփականատեր Գեորգի Հարությունյանից գնած

ՏՆԱՅԻՆ ՔԱՇՔՇՈՒԿ

Լրատվության մի շարք միջոցներ արդեն անդրադարձել են Երեւանի Արինե 6 հասցեի շուրջ ծայր առած իրադարձություններին: «Ազգը» եւս իր սեպտեմբերի 16-ի համարում տպագրել էր այդ մասին մի հոդված «Արդարության ջատագովը օրինախախտի դերում» վերնագրով, որի հեղինակը Հայկ Մարգարյանն է, իրավապաշտպան: Հոդվածի լույս տեսնելուց հետո վիճող կողմերից մեկը՝ Ֆ. Մարաբյանը, ներկայացրեց փաստաթղթեր, որոնք... պարզում են, որ Հայկ Մարգարյանի փաստերն աղավաղված են:

սենյակի վրա:

Այնուհետեւ Հայկ Մարգարյանն անդրադառնալով Գեորգի Հարությունյանի որդու՝ Գեղամ Հարությունյանի եւ Ֆենյա Մարաբյանի միջեւ ծագած բնակարանային խնդիր վեճին, գրում է, որ Սպանդարյանի ժողդատարանը բավարարել է Գեղամ Հարությունյանի հայցադիմումը Ֆ. Մարաբյանին իր ընտանիքի անդամների հետ միասին վտարելու վերաբերյալ, ընդ որում «ժողդատարանը պարզել է, որ Ֆ. Մարաբյանը կցակով Վարդենիսի շրջանի Ծափաթաղ գյուղում ծնող է բերել սեփականություն»: Մինչդեռ, համաձայն Վարդենիսի շրջանի Ծափաթաղի գյուղխորհրդից տրված տեղեկանքի, նա այդ գյուղում ոչ մի սեփականություն չունի:

Ինչեւիցե, Սպանդարյանի շրջանի ժողդատարանը որոշում է բնդունել վտարման մասին, 27.05.93 թ. ՀՀ Գերագույն դատարանի քաղաքացիական գործերի դատական կոլեգիան բեկանել է այդ վճիռը, սակայն որոշ ժամանակ անց ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահությունը 19.07.93 թ. որոշմամբ բեկանել է քաղաքացիական գործերի դատական կոլեգիայի որոշումը եւ ուժի մեջ թողել Սպանդարյանի ժողդատարանի որոշումը:

Եւ ահա Ֆենյա Մարաբյանի ընտանիքը Սպանդարյանի ժողդատարանի ու ՀՀ Գերագույն դատարանի վճռի ու որոշման շնորհիվ Արինե 6 հասցեից հայտնվել է փողոցում:

Հայտնվել է վրանում, քանի Երքաղխորհրդի որոշմամբ 1990 թ. լիկվիդացման ենթակա վթարային խարխուլ բնակելի ֆոնդի ցուցակում նշված է նաեւ Արինե 6-ը՝ 7 ընտանիք, 18 անձով: Մինչդեռ 7 ընտանիքներից միայն 2-ն են բնակարան ստացել: Իսկ ուրե՞ղ են «ծուլորվել» մյուս բնակարանները, չէ՞ որ դեռեւս Արինե 6-ից 5 ընտանիք պետք է բնակարանով ապահովվեին: Ո՞ւմ են բաժին հասել մյուս բնակարանները: Եւ երբ նույնիսկ դրանք բաշխվել են ըստ ճաշակի, մի՞թե դա նշանակում է, թե նրանք, ում իրականում պետք է հատկացվեին այդ բնակարանները, պիտի հայտնվեին փողոցում, ինչպես Մարաբյանները: Ի դեպ, բնակարանային օրենսգիրքը նշում է, որ դատարանը անձին վտարելու դեպքում պարտավոր է վճռում նշել այն բնակելի տարածությունը, ուր վտարում է... Իսկ Մարաբյանները վտարվել են... փողոց:

Բացի այդ, շուրջ 25 տարի մարդիկ ապրել են Արինե 6-ում, եւ չգիտես ինչու ոչ ոք ուշադրություն չի դարձրել, թե ինչ հիմունքներով են 7 ընտանիք ապրում այդ տանը, իսկ վերջերս հանկարծ ուշադրություն է դարձվել:

Ի վերջո, երբ սա էլ մի կողմ դնենք, ուրե՞ղ է բարոյական պատասխանատվությունը մի պետության, որ պետք է իրավական դառնա (թե՞ դարձել է), այդքան բարոյակա՞ն է 7 մարդու, որոնցից մեկը միայնակ մայր է 2 անչափահաս երեխաներով, «տեղավորել» փողոցում, վրանի տակ: Չէ՞ որ ոչ մի օրենք էլ, եւ բարոյականը նույնպես, նախատեսված չէ մարդկանց փողոց վտարելու եւ վրանի տակ պատսպարելու համար:

Ինչ մնում է Հայկ Մարգարյանին, ապա երբ նա իրավապաշտպան լինելով պաշտպանում է մեկի իրավունքները, չպետք է ոտնահարի մյուսինը եւ ոչ էլ իր կարծիքները որեւէ մեկի մասին հայտնելու ու նրան ըստ իրեն բնորոշելու համար օգտագործի թերթը:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Երեւան

Ուսուցչաց Եռաբլուր պանթեոն

Հոկտեմբերի 4-ին ՀՀ պետնախարար Վազգեն Սարգսյանը, ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար Աստվածատուր Պետրոսյանը, անձնակազմի հետ տարվող աշխատանքի վարչության պետ Արկադի Տեր-Թադեւոսյանը ուսուցչաց կատարեցին զոհված ազատամարտիկների Եռաբլուր պանթեոն:

Ինչպես ՆՏ գործակալությանը հայտնեցին ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից, այցի նպատակն էր ստուգումներ անցկացնել Հայաստանի անկախության եւ նրա սահմանների պաշտպանության համար զոհված ազատամարտիկների շիրիմների կառուցապատման, պանթեոնի բարեկարգման աշխատանքների ընթացքի վերաբերյալ: ՀՀ պաշտպանության նախարարության համապատասխան ծառայություններին հանձնարարվեց «Միփան» բազմապրոֆիլ արտադրական ֆիրմային, Հայարդշինանյութեր արտադրական միավորմանը եւ նախարարության շինարարության վարչությանը տրամադրել պանթեոնի կառուցապատման համար անհրաժեշտ բոլոր նյութատեխնիկական միջոցները: Պանթեոնի կառուցապատումն ավարտելու ժամկետ սահմանվեց ընթացիկ տարվա դեկտեմբերի 10-ը:

ՆՏ

Հայտարարություն

Հայտնվում է, որ ավանդույթի համաձայն, հոկտեմբերի 8-9-ը անց են կացվում «Թումանյանական օրեր»: Հանդիսությունները կսկսվեն հոկտեմբերի 8-ին, ժամը 16-ին Թատերական հրապարակում, ուր կկայանա ամենայն հայոց բանաստեղծի արձանին ծաղկեպսակ դնելու արարողությունը:

Հաջորդ օրը, հոկտեմբերի 9-ին տեղի կունենա այցելություն Հովհաննես Թումանյանի ծննդավայր՝ Դսեղ: Հավաքը Թատերական հրապարակում՝ Թումանյանի արձանի մոտ, առավոտյան ժամը 7-ին: Ավտոբուսները կշարժվեն Թումանյան փողոցից: Հանդիսությունները Դսեղում տեղի կունենան նույն օրը ժամը 13-ին: Նրանք, ովքեր կցանկանան Դսեղ մեկնել եւ մասնակցել հանդիսություններին, պետք է նախօրոք զանգահարեն կազմկոմիտեին՝ Միխայելյանի անվան վիրաբուժության ինստիտուտ՝ հայտնելով տեղեկություններ իրենց մասին: Դա թույլ կտա ապահովել անհրաժեշտ քանակի ավտոբուսներ: Սեփական նախաձեռնությամբ մեքենաներով եկողները պետք է Դսեղում լինեն ժամը 12-ին:

Խնդրում ենք զանգահարել 28-17-90 հեռախոսահամարով: Այն գործում է շուրջօրյա:

Ստեփանակերտ

Վերականգնման աշխատանքներ Ղարաբաղում

Ինչպես հաղորդել է Նոյյան տապանի թղթակիցը Ստեփանակերտից, Հադրութի շրջանի 12 բնակավայրերից ադրբեջանական բանակը տեղահանել էր 836 մարդու: Այսօր այդ բնակավայրերը ազատագրված են, բայց հիմնովին ավերված են նահանջող թշնամու կողմից: Այնուամենայնիվ, այդ բնակավայրերի բնակիչները լավատեսորեն են տրամադրված եւ պատրաստ են վերադառնալ, առավել եւս, որ սկսվել են վերականգնման աշխատանքները:

Մարտակերտի շրջանում եւս վերականգնման աշխատանքները ընթացքի մեջ են: 1993 թ. հուլիսից վերականգնվել են Վաղուհաս եւ Խնձրիստան գյուղերը, որոնց բնակչությունը կազմում է համապատասխանաբար 460 եւ 142 մարդ:

ՆՏ

Ինչպես հայտնի է դարձել Ստեփանակերտի վստահություն ներշնչող աղբյուրներից, ԼՂՀ-ի բնակչությանը հոկտեմբերին 2-ական կգ շաքարավազ կվաճառվի կիլոգրամը 945 ռուբլով:

Շաքարի շուկայական գինը այնտեղ 1900 ռուբլի է: Հանրապետության բնակչությանը հացի փոխարեն կտրոններով տրվում է 7-ական կգ ալյուր: Ստեփանակերտի շուկայում մեկ կգ տավարի միսն արժե 1000 ռուբլի, այծի միսը՝ 1400, իսկ խոզինը՝ 1800: Նվազագույն աշխատավարձը 4200 ռուբլի է:

ՆՏ

Կարճ

Ճանապարհորդների ասոցիացիա

Հայաստանում այսօր ինչն է շատ՝ ճանապարհորդական ընկերությունները: Եւ ընդհանրապես, այնպիսի տպավորություն կարող է ստեղծվել, թե մարդիկ այստեղ ծնվում են միայն նրա համար, որպեսզի ունեցած-չունեցած դրամը տարեկան 400 տոկոսով դնեն որեւէ կոմերցիոն բանկում եւ իրենք շտապեն մեկնել Սիրիա, Բուլղարիա, Չինաստան կամ աստված գիտի, թե ուրիշ ուր: Մեզանում ճանապարհորդել բառն արդեն նույնացվում է առեւտրի հետ, որովհետեւ խսկապես մեծ շեղություն է հենց այնպես ճանապարհորդելը:

Բայց ահա Հայաստանի Ազգային համալսարանի աշխարհագրության ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ հանդես են եկել նախաձեռնությամբ՝ փորձում են ստեղծել Հայաստանի ճանապարհորդների երիտասարդական ասոցիացիա: Գաղափարն ինքնին գովելի է եւ հրապուրիչ, մանավանդ, որ շուկայական հարաբերությունների պայմաններում ոչ բոլորը կարող են իրենց թույլ տալ հանգստանալ Բուլղարիայի «Ոսկե լողափում» կամ Մարսելի ծովափնյա, իսկ ասոցիացիան կարող է ցանկացողների համար արշավներ կազմակերպել Հայաստանի (եւ ոչ միայն Հայաստանի) ցանկացած երթուղով: Նախաձեռնողը փաստորեն համալսարանի աշխարհագրական ֆակուլտետն է, թեեւ, օրինակ, «Արագած» ալպինիստական ակումբն արդեն իսկ համագործակցության պատրաստակամություն է հայտնել: Ասոցիացիան զբաղվելու է նաեւ կոմերցիոն գործունեությամբ՝ շահույթը ճամփորդական նպատակներով օգտագործելու եւ համախոհների «բեռը թեթեւացնելու» ակնկալիքով: Ասոցիացիայի մեջ կարող են մտնել ինչպես առանձին անհատներ, այնպես էլ հիմնարկներ: Ճիշտ է, դժվար կլինի մրցել այնպիսի ահեղ մրցակիցների հետ, ինչպիսիք են էվկուրսիաների բյուրոն, ներքին տուրիզմի վարչությունը եւ այլն, սակայն, ինչպես ասում են, կարեւորը գաղափարն է, եւ թե ո՞վ ավելի մրցունակ դուրս կգա՝ ժամանակը ցույց կտա: Բարի ճանապարհ:

Ա. Բ.

Նոր ամսաթերթի առաջին համարը

Մեր հանրապետության պարբերական մամուլի ընտանիքը համալրվեց եւս մեկ անդամով. լույս տեսավ «Առերեւում» ամսաթերթի առաջին՝ սեպտեմբերյան համարը (խմբագրապետ՝ Տիգրան Մեւան-Խաչատրյան): Որպես նշանաբան այն ընտրել է «Ճշմարտություն, միայն ճշմարտություն եւ ոչինչ այլ բան ճշմարտությունից զատ» խոսքերը: Թերթի խմբագրականում մասնավորապես կարդում ենք. «թեեւ իրավագիտությունից եկած խոսք է «առերեսումը», մեր գործը չէ դատավճիռ կայացնելը: Նա առավելապես նյութ է տալու ինքնուրույն մտորելու, հետեւություններ անելու, իհարկե, երբեմն էլ չմնալով կողմնակի, անդեմ դիտորդի դերում»: Թերթն իր ընթերցողներին խոստանում է անդրադառնալ «օրինապահ մարմինների աշխատանքի բացառիկ հետաքրքրություն ներկայացնող փաստերին, աղմուկ հանած ոճիրներին, հանցագործությունների պատմություններին», մատուցել «դետեկտիվ արկածային գրականության ընտիր նմուշներ»: Այս իմաստով այն, ինչ խոսք, կարող է անփոխարինելի լինել ֆունդամենտալիստական հետաքննության ժանրը սիրող ընթերցողների, նաեւ լրագրողների համար:

Առաջին համարը, բաղկացած 28 էջերից, հիմնականում պատկերացում է տալիս թերթի ուղղվածության եւ թեմատիկ ընդգրկումների մասին: Նյութերը զետեղված են «Դատավարություն», «Նորօրյա առասպելներ», «Իշխանության միջանցքներում», «Այսպես է եղել», «Ոճրագործը ներկայացնում է» եւ այլ գրավիչ խորագրերի տակ: Մոռացված չեն նաեւ գեղարվեստի սիրահարները, որպես ներդիր տպագրված է Ուիլյամ Շեքսպիրի ստեղծագործություններից մեկը՝ Հենրիկ Սեւանի թարգմանությամբ: Թե ո՞ր ստեղծագործությունն է այդ եւ ի՞նչ նյութեր են տպագրված, կարելի է իմանալ՝ ընդամենը 250 ռուբլով ձեռք բերելով ամսաթերթի անդրանիկ համարը: Դա այնքան էլ մեծ գումար չէ, եթե հաշվի առնենք, որ թերթը իր ընթերցողների շրջանում կազմակերպում է մինչեւ 1 մլն ռուբլու շահույթ խոստացող վիճակախաղ:

Լ. Լ.

digitised by A.R.A.R.@

Տեսակետ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՈՉ ՄԵԿ ՀՈԳՈՒ ՀԱՄԱՐ

Այսօր, մեր հանրապետության Սահմանադրությունն ընդունելու նախօրյակին, մենք կատարելու ենք անկախության այս մի քանի տարիների ամենապատասխանատու, ամենակարեւոր, երեւի թե նույնիսկ ամենաճակատագրական քայլը։ Բայց հետո՞ ինչ, չէ՞ որ անմիջապես հաջորդ հարցն է ծագում. արդյոք այս գիտակցությունն առկա՞ է ժողովրդի հոգեբանության մեջ, արդյոք մեր առօրյա ծղծիմ ու գեշնաշարած հոգսերի, հացի ստորացուցիչ հերթերի, հազիվ տասը դոլլարի հասնող կամ չհասնող ողորմելի աշխատավարձի, անարդար բաշխվող ո՛չ թե կենտրոնական հոսանքի, այլ խավարի պայմաններում կամ ինչպես ժողովրդի ընտրյալ եւ նշանավոր անտրհայր Գրիգոր Ավագյանն է ոգնում՝ այս դժոխքում (ինչո՞ւ այդքան դաժան, ինչո՞ւ այդքան հոռետես. գուցե մենք իրո՞ք մազոխիստ ենք) հայ մարդը պատրաստ է ընկալելու, որ ինքը կատարելու է իր կյանքի կարեւոր ընտրություններից մեկը, եթե ոչ ամենակարեւորը։ Հազիվ թե։ Յոթանասուն տարվա ստրկությունից, 88-ի հրաշք զարթոնքից ու դրան հաջորդած մեծ հուսախաբությունից հետո առօրյա հոգսերը այլեւս նրա համար բացարձակի արժեք ունեն եւ վաղվա մասին խոսակցությունները՝ նույնիսկ ծանծրալի, նույնիսկ անտանելի կարող են թվալ։ Ուրեմն, հարցը ոչ թե ընդդիմադիր կուսակցությունների լսարաններում է լուծվում, այլ հիմնականում պաշտոնական խողովակներից «սնվող» ռադիոլսողների ու մանավանդ հեռուստադիտողների շրջանակներում, մարդկանց, որոնք ո՛չ «Ազգ» են կարդում, ո՛չ «Երկիր», ո՛չ էլ նույնիսկ հիշատակյալ «Հայաստանի Հանրապետություն»։

Չե՞ք տեսնում, թե ինչպես են այսօրվա իշխանության կողմնակիցները կոլեկտիվների դեկորատիվ ժողովներ անցկացնում եւ, զարգացած սոցիալիզմի մնացուկները քանդելով, ուղղակի ցույց չգիտես ինչու հիմնականում կանանցից բաղկացած լսարաններին։ Ներբողականի այս ներկայացումները, հավատացեք, կհասնեն իրենց նպատակին, մանավանդ որ հենց իներցիան դեռ շատ կենսունակ է մեր իրականության մեջ։ Նորերն այդպես էլ երկիր կառավարել չսովորեցին, բայց նախանձելի տաղանդ ցուցաբերեցին ժառանգելու բոլշեւիկների խորամանկությունը, ճարպկությունները, մարդկանց հիպնոսացնելու եւ հիմարացնելու անվրեպ միջոցները։

Ինքնին, Սահմանադրության պաշտոնական տարբերակն այսօրվա իշխանությունների գործունեության տրամաբանական ավարտն է, այսպես ասած, բանավոր գործունեության գրավոր ամփոփում, ոչ մի անակնկալ չկա, չկա ոչ մի անսպասելիություն։

Ժողովրդավարության այբուբենը հանդիսացող գործադիր, օրենսդիր եւ դատական իշխանությունների տարանջատումը մարտահրավերային ձեւով է անտեսված սահմանադրության պաշտոնական տարբերակում, մի տեսակ արհամարհական ճակատայնությամբ, որովհետեւ հույսը էլի նույն բանի վրա է՝ հարյուր հազարը դա կհավանի եւ կվերցնի, իսկ մեկ միլիոնը կանցնի վրայից եւ ուշադրություն չի դարձնի։ Եթե, անշուշտ, առհասարակ կարդա։ Որովհետեւ, խոստովանենք, որ սահմանադրություն կարդալն առանձնապես հաճելի զբաղմունք չէ, էլ որ մնաց երկու հատը, էլ որ մնաց երկու հատից որ մի հատին նախապատվություն տալու խնդիրը։ Ուրեմն, առավել քան ճշմարիտ է, որ այսօր մեզ Սահմանադիր ժողով է պետք եւ ոչ թե գնդեցիկ ինչող, բայց ըստ էության ձեւական համաժողովրդական հանրաքվե, որն այս համատեքստում կամ ստկավաճառություն է սեփական ժողովրդի հանդեպ, կամ նրա անտեղյակությունից գողունի օգտվելու անվայել մի փորձ։

Ինչ վերաբերում է Հայ Դատին, այն փաստորեն կերպով բացակայում է պաշտոնական տարբերակում։ Մինչդեռ վերջին տասնամյակներում հայ մարդու ազգային ինքնագիտակցության ձեւավորման մեջ Հայ Դատը կատարեց որոշիչ դեր։ Վկա՝ 1965-ը, մեր ժողովրդի զարթոնքի սկզբնակետը։ 1988-ը 65-ի շարունակությունն էր, ի վերջո դա էլ Հայ Դատի պաշտպանության տարատեսակն էր։ Էլ չեմ խոսում սփյուռքի մասին, որը գոյացել է Մեծ եղեռնի ողբերգական հետեւանքով ու կառուցվել է իբրեւ հայ գոյատեւել այդ ողբերգությունը չմոռանալու շնորհիվ։ Պատմության մոռացումը անբարոյականություն է։ Այսօրվա վեճը, թե արդյոք պե՞տք է մտցնել Հայ Դատի խնդիրը Սահմանադրության մեջ, թե չպետք է մտցնել, ինքնին անբարոյական վեճ է։

Այո, ամոթ է, որ այդ հարցի շուրջ վիճում են հայը եւ հայը։ Ոչ մի տակտիկական նկատառում չի կարող արդարացնել այս հարցի անտեսումը, որովհետեւ տակտիկական նկատառումները, երբ նույնիսկ ճշմարիտ են, ի վերջո ժամանակավոր են, իսկ Սահմանադրությունը, որքան ինձ հայտնի է, ժամանակավոր փաստաթուղթ չէ։ Մեր արյան բաղադրությունը մենք չենք կարող փոխել, երբ նույնիսկ ուզենանք, եթե նույնիսկ շատ ուզենանք։

Ես շատ եմ սիրում մեր նախագահին, բարեկամորեն եմ մոտենում նրա համախմբի անդամներին, երկիրը քայքայելու մերօրյա դերասանների ավելի քան հաջող ջանքերին եւ գնահատում եմ այդ հարցում ձեռք բերված բոլոր նվաճումները։ Բայց ինչ երաշխիք, որ հաջորդ նախագահն էլ նույնքան սիրելի կլինի։ Ուրեմն, հարցն անձի մեջ չէ, իսկ սահմանադրության դեպի բռնատիրություն տանող պաշտոնական տարբերակը լուծում է հենց անձի խնդիրը։

Ճիշտն ասած, ինձ ծիծաղելի, տխրելու չափ ծիծաղելի է թվում դեռեւս հենակների վրա քայլող կամ երկու ոտքով կաղացող երեկվա սովետական հանրապետությունների նախագահների շնորհը։ Նրանց, այսինքն նաեւ մեզ, թվում է, որ երբ նախագահ ունես, ուրեմն լիարժեք երկիր ես։ Անկախության բարդույթ է սա, գունավոր փուչիկի պես մի բան, անկախություն խաղալու մանկական տարափոխիկ հիվանդություն։ Գուցե այդ դեպքում, հետեւելով սույն տրամաբանությանը, թագավորը՞ն է ավելի նախընտրելի, մանավանդ որ, փառք Տիրոջը, պատրաստի թագավորացու էլ ունենք հանձին հայոց մեծ թագավորաց Բագրատունի-Անանյան-Անտոնինեց-Պողոս-Անեցի Ռոլանդ Ա-ի...

Համեմատելով սահմանադրության երկու տարբերակները, կարելի է ասել, որ պաշտոնականը նկատի ունի իր պաշտոնավարության մի քանի տարիները եւ իր գերագույն պաշտոնյային։ Աստված թող նրան հարյուր տարվա կյանք տա եւ հարյուր տարվա իշխանություն։ Իսկ հարյուրմեկերորդ տարո՞ւմ։ Ի՞նչ ենք անելու հարյուրմեկերորդ տարում։ Այ, այս հարցին պատասխան է տալիս քաղաքացիական համաձայնության տարբերակը, եւ ես լիովին համաձայն եմ այդ պատասխանին։

ՊԵՐՃ ԶԵՅԹՈՒՆՑՅԱՆ

Ռուսաստան

Գրաչով. «Քաղաքացիական պատերազմ չի լինի»

Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հերքել է հոկտեմբերի 3-4-ի Մոսկվայի իրադարձությունների քաղաքացիական պատերազմի վերածվելու հնարավորությունը։ «Ես չեմ կարծում, որ երկրի քաղաքական իրավիճակը կարվի, այլ ընդհակառակը», հայտարարել է նախարարը երեքշաբթի օրը Մոսկվայում կայացած բրիֆինգում։ «Հոկտեմբերի 4-ի դեպքերը սթափեցնող ազդեցություն ունեցան, իսկ ժողովուրդը բոլոր շրջաններում իր հավանությունը տվեց բանակի գործողություններին», ասել է նա։

Միեւնույն ժամանակ Գրաչովը նպատակահարմար է գտնում, որպեսզի Թամանյան եւ Կանտեմիրյան դիվիզիայի մարտիկները, ինչպես նաեւ Ռյազանի եւ Տուլայի ստորաբաժանումների դեսանտայինները, 1300 հոգի ընդհանուր թվով, մինչեւ արտակարգ իրադրության ռեժիմի չեղյալ հայտարարվելը մնան Մոսկվայում։ Նրանց մի մասը կիրականացնի խորհուրդների տան եւ մի շարք ռազմական օբյեկտների հսկողությունը, մյուսները պատրաստ կլինեն անհրաժեշտության դեպքում շտապ գործողություններ իրականացնելու։ Գրաչովը շեշտեց, որ որոշ զինծառայողներ անցել են Սպիտակ տան կողմը։

Նախարարի խոսքերով, Սպիտակ տանը գտնվող զենքի մի մասն իրենք չեն հասցրել առգրավել. «Իրական տարբերին հաջողվեց դրա մի մասը դուրս տանել, եւ հնարավոր է, որ այդ զենքը շուտով կօգտագործվի չնախատեսված նպատակներով»։

Ժողովրդավարները ձգտում են վերջնական հաղթանակի

«Ռուսաստանի ժողովուրդը հերթական անգամ ապացուցեց իր հավատարմությունը ժողովրդավարությանը։ Բայց չի կարելի կարծել, որ պատմությունն անվերջ Ռուսաստանի վերածննդի հնարավորություն է մեզ ընձեռելու։ 91-ի օգոստոսից հետո մեզ երկու տարի ժամկետ էր տրված, որպեսզի մենք վերջնականապես համոզվեինք եւ կարողանայինք կողմնորոշվել քաղաքական ուժերի միջեւ»։ Այդ մասին ասված է Ռուսաստանում ժողովրդավարական կազմակերպությունների համառուսական կոմիտեի օրերս տարածած հայտարարության մեջ։ ՌԺԿՀԿ-ն, գիտակցելով երկրի ապագայի համար իր պատասխանատվությունը, անհրաժեշտ է համարում հանդես գալ հետեւյալ նախաձեռնություններով.

1. Ազատ արձակել բոլոր կուսակցությունները, շարժումները, այլ կազմակերպությունները, որոնք ունեն կոմունիստական, ֆաշիստական կամ ազգայնամոլական ղեկավարում եւ բացառել ապագայում նման կազմակերպությունների գոյությունը։ Զինված ապստամբությունը կազմակերպող եւ նրան մասնակցած բոլոր կազմակերպությունների ղեկավարներին պատասխանատվության ենթարկել։

2. Դադարեցնել բոլոր այն պարբերականների տպագրությունը, որոնք կոմունիստական, ֆաշիստական կամ ազգայնամոլական կազմակերպությունների խոսափողն են հանդիսացել։

3. Զինված ապստամբության կազմակերպմանը մասնակցած բոլոր անձանց ղեկավար պաշտոններից հեռացնելու որոշում ընդունել։

4. Արգելել կոմունիստական եւ ֆաշիստական խորհրդանիշների օգտագործումը։ Փակել Մոսկվայի Լենինի թանգարանը։ Անմիջապես գրել դամբարանի մոտ գտնվող թիվ 1 պահակային պահակակետը։

5. Ազատ արձակել ժողովրդական պատգամավորների համագումարի եւ Գերագույն խորհրդի ստեղծած բոլոր մարմինները, ներառյալ Սահմանադրական դատարանը։

6. Ազատ արձակել Ռուսաստանի անկախ արհմիությունների դաշնության ղեկավար կառույցները, [illegible]

7. Անցկացնել [illegible] պատասխանատվության ենթարկել [illegible] ղեկավարությանը։

8. Անհապաղ հրաժարվել [illegible]

ՌՖ

Ինվեստիցիա

Արեւմուտքի հին տեխնոլոգիան եւ Արեւելքի երկրների զարգացումը

ԱՄՆ եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում ինվեստիցիոն վիճակագրությունը լավատեսության հիմքեր է տալիս։ Այն հերքում է պատկերացումները, որ իբր ինվեստորները ձեռնպահ են մնում կապիտալներ այս շրջանում ներդնելուց։ Այսպիսին է ամերիկյան «Իստ Յուրոփիեն ինվեստոր» ամսագրի եզրակացությունը, հիմնված 18 ամիսների ընթացքում (մինչեւ ընթացիկ տարվա մարտը) կնքված գործարքների քանակության եւ դրանց ծավալների մասին տվյալների վրա։

Աշխարհում ընդունված պրակտիկա է՝ կապիտալը հոսում է այնտեղ, ուր կա պահանջվածություն, կամ առնվազն գոնե դրա պատրանքը. եւ դա պայմանավորող գործոններն էժան հումքն եւ աշխատուժն, հաղորդակցման ակտիվ միջոցներ եւ այլն։ Եվ այս առումներով արդեն կարելի է պատասխանել հարցին, թե ո՞ր երկիրը նորանկախ պետություններից եւ ինչո՞ւ գրավիչ է օտարերկրյա ինվեստորի համար։ Երբ սրան էլ գումարենք այն, որ զարգացման անկախ ուղի բռնած պետություններն իրենց հնացած, մրցունակ ապրանք չարտադրող տեխնոլոգիաներով հոյակապ լաբորատորիա են օտարերկրյա բեռների, մշակումների եւ սարքավորումների փորձարկման համար, ապա պարզ է դառնում, թե որքան բազմազան կարող են լինել արտասահմանյան ինվեստորների շահերն այստեղ։

Չմոռանանք, որ մենք նաեւ անփոխարինելի գնորդ ենք Արեւմուտքում իրենց դարն ապրած ու բնապահպանների կողմից հալածանքի ենթարկվող տեխնոլոգիաների (թեկուզեւ պլաստիկ շշերի կամ աերոզոլների արտադրությունները), որոնց «բարիքներից» զրկվել չենք կարող, քանզի չունենք այլընտրանք։ Ա. համաշխարհային շուկայում մրցունակ ապրանք արտադրելու համար արտադրությունը պետք է հիմնավորապես վերազինենք, տեխնոլոգիաներ ստեղծենք կամ գնենք, որոնցից ոչ մեկի համար անհրաժեշտ դրամ [illegible]

[illegible] ու մրցունակը եւ «կոնվերտացիայի ենթարկել», արդյոք, հայելի կամ խաղալիք արտադրել, որոնց արտադրության առաջավոր տեխնոլոգիան մեզ համար դարձյալ Արեւմուտքի արդեն հնացածն է ու միակ մատչելին...

Եվ էլի ինչ որ բաներ, որոնք այս-ճախ ավելի էժան է, քան հումքը (ի դեպ, մեր եւ արտասահմանյան ճարպիկ ձեռներեցները անցյալում էլ են շահ կորզել խորհուրդների հսկա տերության մեջ տիրող այս հանցագործ զավեշտից)։

Ինվեստիցիաների գումարով երկրորդ տեղը գրավում է Ղազախստանը (9.1 մլրդ դոլար)։ Այստեղ ինվեստորների համար եւս կան էական «խայծեր», որոնցից են տնտեսական եւ քաղաքական հարաբերական կայունությունը, միջազգային դրամական կազմակերպությունների եւ Ռուսաստանի կողմից տրվող վարկերը, նախկին ԽՍՀՄ-ից ստացած ոչ վատ ժառանգությունը, ինչպես նաեւ զարգացման շուկայական մոդելին աներկբայորեն հետեւելը։

Երբ ինվեստորները մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում բալթյան երկրների նկատմամբ, որտեղ 617 մլն դոլարի 130 գործարք է կնքվել, ապա սոցիալ-էկոնոմիկական ցնցումներով [illegible]

պես իմիջիայլոց հիշատակության արժանի չեն։ Այսուհանդերձ, ինչ-որ բան ունենալն անկասկած ոչինչ չունենալուց լավ է, ինչ որ բան՝ թեկուզ հենց տեխնիկական, այլեւայլ վարկերի միջոցով ու հաշվին ձեռք բերվող։ Չէ՞ որ այդ ինչ-որ բանն է, որ հիմք կարող է ծառայել էականը կառուցելու բարձրացնելու համար, երբ իհարկե ունես նման ցանկություն։

Սակայն դառնանք գործարքներին։ Ըստ ամերիկյան մասնագետների տվյալների, Արեւելյան Եվրոպայում եւ ԱՊՀ երկրներում դրանցից գրանցվել է գրեթե 1700-ը, 42 մլրդ դոլար ընդհանուր արժողությամբ։

Նախկինի պես օտարերկրյա ինվեստորների ուշադրությունը առավելապես Ռուսաստան է ուղղված։ Այդ երկրի հետ կնքվել են 10.5 մլրդ դոլարի 402 գործարքներ։ Դրանցից 4 մլրդ ընկնում է վերջին 6 ամիսներին։ Պատճառը, իհարկե, նախեւառաջ բնական հարստություններն են, պաշարներն են։ Տեխնոլոգիաները «կարող են», սակայն կա էժան հումք, [illegible]

[illegible] ման ուղիների խնդիրն ու էներգետիկական խնդիրները, եւ, իհարկե, զոհված օրենսդրական ոչ լավագույն հիմքը, սեփականաշնորհման ուշացումը։ Մոլդովայում մերձդնեստրյան կոնֆլիկտն էր, Տաջիկստանում՝ աֆղանականը, Վրաստանում՝ աբխազականը (սակայն այս վերջին դեպքում ըստ ամենայնի մեծ դեր է խաղում ծովի առկայությունը, անհիշելի ժամանակներից աշխարհի հետ հաղորդակցվելու այդ անգնահատելի միջոցը)։

Ըստ ամերիկյան ամսագրի, իրենց առավել ակտիվ ինվեստորներ իրենց դրսեւորել են ամերիկյան ընկերությունները, որոնք ներդրել են ընդհանուր առմամբ 13.6 մլրդ դոլար։ Նշվում է նոր ինվեստորի՝ Հարավային Կորեայի հայտնվելը, որը 6 ամսվա ընթացքում ներդրել է, առավելապես Ռուսաստանում, ավելի քան 1 մլրդ դոլար։

Անսպասելի նշում է, որ երբ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում, որտեղ զգալի հաջողությունների են հասել սեփականաշնորհման բնագավառում, ինվեստիցիաների հիմնական միջոցը դառնում է ձեռնարկության լրիվ կամ մասնակի ձեռքբերումը, ապա Ռուսաստանում եւ ԱՊՀ մյուս երկրներում շեշտը նախկինի պես դրվում է համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծման վրա։ Դրա պատճառը, նշվում է, այն է, որ սեփականաշնորհումն այստեղ դեռեւս «վաղ» փուլում է։

Որքանով են վերոհիշյալ պատճառները [illegible]

ՍԱՐԳԻՍ ԲԵԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Օդանավակայանի կես ճանապարհին, Բեյրութի հարավային արվարձաններում, ուր սկսվում է Հըզբոլլահի կուսակցության կողմնակիցների շրջանը, տեղակայված է փայտե մի պահակետ: Սովորական զույգով ներկված ավտոդողերը ցույց են տալիս, որ ավտոմեքենաներին սպասում է արգելակետ: Ամենուրեք փակցված են Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադի լուսանկարները, դրանք փայլում են նույնիսկ ավտոմատների կոթերի վրա: Սաղավարտներով եւ ռազմական լրիվ հանդերձանքով սիրիական զինվորները ստուգում են անցնող յուրաքանչյուր մեքենան: Նույնիսկ խոսք չի կարող լինել ստուգումից խուսափելու մասին, առանց այլ բարեհաճելու զինվորները կրակ կբացեն:

Նման անցարգելներ դրված են Բեյրութի բոլոր փողոցներում` Խալդեի օդանավակայանից մինչեւ քաղաքի հյուսիս-արեւելյան մասում Ջունիի քրիստոնյա թաղամասը, արեւմուտքում Ռաս-Բեյրութ հրվանդանից մինչեւ արեւմուտքում մարտիկների Բաաբդա կալվածքը: Պահակետերը կատարում են խառը ստորաբաժանումները, որոնց քառորդ մասը սիրիացիներ են, իսկ երեք քառորդը` լիբանանյան զինվորներ: Նրանց դժվար է տարբերել, նրանց համազգեստը նույնն է: Ճիշտ է, լիբանանյան զինվորների մոտ երբեք չես տեսնի Հաֆեզ Ասադի լուսանկարը: Հերթապահությունն ընթանում է օր ու գիշեր:

Բացի արգելափակոցներից, գրեթե ամենուրեք կարելի է դեմ առնել անհասկանալի տեղերում տեղադրված հրասայլերի եւ զրահամեքենաների ստորաբաժանումներից, որոնք ուղղակի պատրաստ են կռվի մեջ մտնել: Ոչ մի պարեկային ժամ այլեւս չկա, այսօր Բեյրութով կարելի է զբոսնել ամբողջ գիշեր: Բեյրութը այժմ դարձել է աշխարհում ամենաանվտանգ քաղաքը:

Այս քաղաքը, որը հանձնված էր կրակին եւ որտեղ ընդամենը երկու տարի առաջ արյունը առվակներով էր հոսում, որտեղ քաղաքական տարբերությունների զինված ջոկատները բացատրվում էին թնդանոթային կրակի լեզվով, որտեղ ամենուրեք պայթում էին դինամիտով լիցքավորված ավտոմեքենաները, սպանելով, խեղելով անմեղ քաղաքացիներին, որտեղ ամենազազանային սպանությունները դարձել էին սովորական երեւույթ, այս քաղաքն այսօր մուտք է գործել խաղաղություն: Սակայն դա «պաքս Սիրիանա» է, կամ «սիրիական խաղաղություն»:

«Մեծ հարեւանը» Լիբանանը վերցրել է իր խնամակալության տակ, տասնհինգ տարի տեւողությամբ երկպառակչական արյունալի պայքարի արդյունքը համարելով ոչնչի:

Ամեն ինչ սկսվեց քրիստոնյա ճամբարի վերջին հերոս գեներալ Աունի անկումից հետո, որը ծնվել էր տարաձայնություններից: Որպես առաջին քայլ, սիրիացիները պահանջեցին, որպեսզի Բեյրութում գործող մարտիկների ջոկատները հրաժարվեն ամեն տեսակի ծանր զենքերի օգտագործումից: Դա նպաստեց մարտիկների զանազան խմբերի ղեկավարների էլ ավելի հարստացմանը` լիբանանյան քրիստոնյա ուժերը գլխավորող Սամիր Ժաժաժին, դրուզիների համայնքի ղեկավար Ուալիդ Ջումբլաթին, շիա մահմեդականների ղեկավար Նաբիհ Բերրիին: Նրանք իրենց հրասայլերը, թնդանոթները, զրահամեքենաները վաճառեցին խորվաթներին, բոսնիացիներին, սոմալցիներին, գրպանելով միլիոնավոր դոլարներ:

Այնուհետեւ սիրիացիները պահանջեցին լուծարել զինված ջոկատները եւ արգելեցին Բեյրութի փողոցներ դուրս գալ զենքը ձեռքին: Հրամանի առաջին խախտողները տեղն ու տեղը գնդակահարվեցին, եւ Բեյրութը շատ արագ դարձավ խաղաղ քաղաք:

Վերջին երկու տարվա ընթացքում Բեյրութում չեղավ եւ ոչ մի զինված հարձակում: Սակայն չէ՞ որ այնտեղ շատ զենք կա: Արգելափակման համակարգը գործում է որպես սաստելու հիանալի միջոց:

Երբ մարտիկները զինաթափվեցին, սիրիացիները կազմալուծեցին կուսակցական կառավարությունը: Եւ լիբանանյան բոլոր քաղաքական ղեկավարները, որոնց ձեռքերը թաթախված են արյան մեջ, մտան Նախարարների դահլիճի կազմի մեջ: Ինչպիսի հիանալի հավաքածու. էլի Հոբեյքան` Լիբանանի անվտանգության նախկին ղեկավարը եւ պաղեստինյան Սաբրա եւ Շաթիլա ճամբարներում կոտորածի կազմակերպիչը, Ուալիդ Ջումբլաթը` Շուֆ լեռնային շրջանում քրիստոնյաների անխնա հետապնդողը, մարոնիտ Սամիր Ժաժաժը` սիրիացիների դիմադրող, բազմաթիվ մահապատիժների մեղսակիցը, «չափավորական» շիա Նաբիհ Բերրին` պաղեստինցիների եւս մի դահիճ: Բոլոր այս մարդիկ, որոնք 1975 թվականից միմյանց անխնա ոչնչացնում էին, միմյանց գլուխ հավաքվեցին սկզբից վարչապետ Օմար Քարամեի թեւի տակ, իսկ այնուհետեւ` սուննի մահմեդական, միլիարդատեր Ռաֆիկ Հարիրիի:

Մայրաքաղաքի հարավային արվարձանների տարածքի երեք քառորդը, որոնք բնակեցված են շիաներով եւ որտեղ իշխում է «Հըզբոլլահը», ներկայումս թերեւս աղքատ, սակայն խաղաղ մի շրջան: Ամենուրեք երեւում են Իմամ Խոմեյնիի դիմանկարները: Գրեթե չես հանդիպի չադրայով կանանց: Նրանք եվրոպական հագուստով են: Մի տարի առաջ այսպիսի բան անհնարին էր...

Կարճ ասած, Բեյրութը վերջապես խաղաղություն է վայելում: Քաղաքում երթեւեկելով մուգ ապակիներով, զրահապատ «Մերսեդես-600»-ով, Ռաֆիկ Հարիրիի կառավարությունը հաճախ հուսալիչ հայտարարություններով է հանդես գալիս: Ի դեպ, այստեղ մի քառակուսի կիլոմետրի վրա ավելի շատ «Մերսեդեսներ» կան, քան աշխարհում որեւէ այլ տեղ: «Սեն-Ժորժ» հյուրանոցի դիմաց ես հաշվեցի 30-ից ավել, էլ չասած BMW-ների մասին: Առաջներում «Սեն-Ժորժ» հյուրանոցը ամենաշքեղներից էր շրջանում: Այժմ նրանից մնացել է միայն արտաքին կմախքը, որում տեղավորվել է լիբանանյան բանակի ստորաբաժանումներից մեկը: Սակայն լողավազանը եւ ռեստորանը մնացել են անվնաս: Այստեղ է հավաքվում Բեյրութի վերնախավը: Խանութներում վիճակը բարվոք է: Ավերվածների տեղում երեւան են եկել նորերը այլ տեղերում: Քրիստոնեական թաղամասում լեփ-լեցուն են շքեղ խանութները: Քաղաքի արեւմտյան եւ արեւելյան մասերում բացվել են առեւտրական կենտրոններ, ուր կարելի է գնել ամեն ինչ...

Քաղաքը նախկինի նման հյուսիսային ուղղությամբ` քրիստոնյա արվարձանի հաշվին: Այնտեղ, որտեղ առաջ անապատ էր եւ մերկ բլուրներ, ծայր են առել 20 հարկանի շենքերը: Քսան կիլոմետրի վրա ձգվել են շենքերը, ուր ծաղկում են առեւտրական կենտրոններն ու նեոնային լույսերով վառվող ռեստորանները: Ծովափի երկայնքով խճողում է: Այստեղ է տեղափոխվել քաղաքի գիշերային կյանքը, որով ժամանակին հայտնի էր նրա արեւմտյան մասը:

Գիշերը, երբ որեւէ բարձունքից նայում ես քաղաքին, տեսնում ես կրակի մի ծով, որն ակոսվում է հարյուր մետր լայնությամբ մութ շերտով: Դա Բեյրութը արեւելյան եւ արեւմտյան մասի բաժանող «կանաչ գիծն» է: Այնտեղ երկար տարիներ մարտեր էին ընթանում, որոնք քարը քարի վրա չթողեցին քաղաքում: Միայն այս գոտին ծովից ձգվում էր դեպի հարավ: Այս գծի վրա էին գտնվում երբեմնի քաղաքի հպարտությունը կազմող «Սեն-Ժորժ», «Հոլիդեյ Ինն», «Ֆենիկիա», «Հիլթոն» հյուրանոցները: Նրանցից միայն կմախքներն են մնացել, որոնք անհրաժեշտ է պայթեցնել, որպեսզի նոր շենքեր կառուցվեն: Բեյրութի պատմական կենտրոնը նույնպես հավասարեցվել է հողին: Ավերված են ոչ միայն պատմական շենքերը, այլեւ ժամանակակից հազարավոր բնակելի շինություններ: Միայն մինչեւ պատերազմ վերականգնման համար անհրաժեշտ են միլիարդավոր դոլարներ, իսկ լիբանանյան տնտեսությունը դրա համար չունի նույնիսկ մի ցենտ...

ԲԵՅՐՈՒԹ. ՓԽՐՈՒՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամանակին Բեյրութով էր իր ներկան չափում ողջ Մերձավոր Արեւելքը: Մոլորակի այս գեղատեսիլ անկյունի ֆինանսական, գործարար, զբոսաշրջության աշխարհը մեծ համբավ ուներ: Սակայն երկարամյա քաղաքացիական պատերազմը տակն ու վրա արեց «մերձավորարեւելյան Փարիզը», նրա բնակիչներին հասցնելով մահացու հարվածներ: Այժմ կյանքն այս քաղաքում կարծես նորից է մտնում բնական հունի մեջ: Բեյրութի առօրյայի մասին է պատմում փարիզյան «Պարի մաչ» ամսագրի թղթակից Ժերար դը Վիլյեն:

Վերջին թաղամասում Արեւմտյան Բեյրութի ամենահրապուրիչ շրջանում, չկա եւ ոչ մի անվնաս շենք: Սա խորհրդանական ավերածություններից Բեյրութի ամենավնասված մասն է, քանի որ այստեղ էր տեղավորված Յասեր Արաֆաթի հենակայանը: Շատ են տուժել նաեւ շիա արվարձանները:

Եւս մի խոշոր կորուստ ունեն դժբախտ լիբանանցիները. պատերազմի ժամանակ լիբանանյան լիրան` երկրի երբեմնի հպարտությունը, անճանաչելիորեն թուլացավ: Մինչեւ պատերազմը դոլարը կարելի էր փոխանակել երեք լիրայի հետ, իսկ այսօր` 2000-ի:

Այս ամառ Բեյրութը եկամուտներ էր սպասում տուրիզմից: Սակայն երկիր այցելեց միայն 150 հազար զբոսաշրջիկ նախկին 2 միլիոնի դիմաց: **(Ի դեպ, մեր կողմից ավելացնենք, որ դրա գլխավոր պատճառը իսրայելական զորքի հուլիսյան հարձակումն էր հարավային Լիբանանի վրա, որի հետեւանքով շուրջ կես միլիոն փախստական լցվեց մայրաքաղաք եւ այլ շրջաններ.– Խմբ.):**

Դժվարություններ կան նաեւ քաղաքական ոլորտում: Լիբանանը շարունակում է մնալ Միացյալ Նահանգների սեւ ցուցակում: ԱՄՆ-ի ոչ մի քաղաքացի իրավունք չունի այցելել այս երկիրը, եւ Բեյրութում չի գործում ամերիկյան ոչ մի ընկերություն: Միայն մի քանի դիվանագետներ «ծվարել» են դեսպանության շենքում, քաղաքի արեւելյան մասում: Նրանք ունեն ուղղաթիռի համար թռիչքահրապարակ, շենքը արգելափակված է փշալարով, իսկ պահակախումբը զինված է ոչ միայն թեթեւ, այլեւ ծանր զենքով: Իսկ երբ ԱՄՆ-ի դեսպանը դուրս է գալիս քաղաք, նրան ուղեկցում են երկու բոլորովին նման ավտոմեքենաներ: Հրահանգը նախազգուշացնում է ճանապարհին ոչ մի տեղ չկանգնել:

Այժմ Բեյրութում խաղաղությունը կախված է սիրիացիներից: Ճիշտ է, նրանք կանգնեցրին քաղաքացիական դաժան պատերազմը, սակայն իրենց ձեռքում են պահում իրական խաղաղության բանալին: Բեյրութցիները համակերպվել են օկուպացիային, բողոքում էլ չհամարձակվելով սիրիացիներին: Նույնիսկ թափառական առեւտրականները Մազրայի ափից բողոքում են Սիրիայից եկած մրցակիցների հարձակումներից, որոնք ինքնակամ զբաղեցնում են ավերված տները եւ «կոտրում» գները: Ինչ վերաբերում է զինվորներին, ապա նրանք իրենց համեստ են պահում: Քաղաքական եւ ռազմական տեսակետից նրանք հսկում են ամեն ինչ: Կառավարությունը բաղկացած է Սիրիայի հին եւ նոր բարեկամներից:

Բավական հաճախ քաղաքում տեսնում էի ավտոմեքենաներ սիրիական համարանիշերով: Նրանք լեփ-լեցուն էին զինված մարդկանցով: Դա «մուխաբարաթն» է` Հաֆեզ Ասադի գաղտնի ոստիկանությունը: Նա ունի անսահման իշխանություն: Առանց որեւէ բացատրության նա կարող է բանտարկել ում ասես, եւ մարդն անհետանում է: Արգելափակոցների մոտ բեյրութցիները դժգոհ մրթմրթում են, Սիրիայի զինվորներին անվանելով «զբոսաշրջիկներ», սակայն հեռվից, որպեսզի նրանք չլսեն: Սակայն հոգու խորքում նրանք երախտապարտ են նրանց, Բեյրութում խաղաղության հաստատման համար:

Սակայն Բեյրութն արդեն երբեք չի լինի այն Բեյրութը, ուրիշ մենք ճանաչում էինք: Մինչեւ քաղաքացիական պատերազմը Բեյրութում ապրում էին տարբեր կրոնների ներկայացուցիչները` քրիստոնյաները, մահմեդականները, դրուզիները: Թաղամասեր կային, ուր հիմնականում բնակվում էին այս կամ այն կրոնի ներկայացուցիչները. քաղաքի արեւելյան թաղամասերը բնակեցված էին քրիստոնյաներով, արեւմտյանները` սուննի մահմեդականներով, իսկ հարավայինները` շիաներով: Հայերը հավասարապես բնակվում էին բոլոր թաղամասերում: Բոլորն էլ հաշտ ու համերաշխ էին ապրում իրենց հարեւանների հետ, որոնք խոսում էին միեւնույն լեզվով` արաբերենով, իսկ երբեմն` ֆրանսերենով:

Լիբանանում մոլեգնում էր էթնիկական, ավելի շատ կրոնական զտումը: Քաղաքացիական պատերազմի սկզբից մարդկանց սպանում էին բացառապես կրոնական պատկանելության պատճառով, որը նշված է անձնական վկայականի մեջ: Կանգնեցնում էին ավտոբուսը կամ տաքսին, դուրս էին բերում ուղեւորներին եւ սկսում «ռակավորել»: Նրանց, ովքեր դավանում էին «փխս կրոնը»` տեղն ու տեղը սպանում էին: Պատերազմի ավելի քան 15 տարում թաղամաս առ թաղամաս բացարձակ անխղճությամբ եւ դաժանությամբ մաքրվում էր «անմաքուր» տարրերից: Այդ դաժան պատերազմում միայն մի հաղթող եղավ` ատելությունը: Այսօր Բեյրութում կարգ ու կանոն է տիրում, սակայն քաղա-

Կարճ

Ռուսաստանում անհանգստացած են Չինաստանի միջուկային փորձարկումներով

Ռուսաստանի արտգործնախարարությունն անհանգստություն է հայտնել Չինաստանի կողմից երկուշաբթի միջուկային զենքի փորձարկման կապակցությամբ: Այդ մասին երեքշաբթի Մոսկվայում ասուլիսի ժամանակ հայտնել է արտգործնախարարության պաշտոնական ներկայացուցիչ Գրիգորի Կարասինը: Նա նշել է, որ այդ փորձարկումները «չեն կարող բացասաբար չանդրադառնալ» միջուկային զենքի չտարածման բանակցությունների նախապատրաստական աշխատանքների վրա: Ինչպես հաղորդել է ԱԳՆ ներկայացուցիչը, այժմ ռուսական կողմը ուսումնասիրում է իրավիճակը եւ ելցինը կընդունի որոշում, հաշվի առնելով բոլոր գործոնները, այդ թվում եւ մյուս միջուկային պետությունների արձագանքը»: ԻՏ

«Ուկրաինայի զորքերին այլեւս չեն խառնվի»

Ուկրաինայի ԱԳՆ լրատվական ծառայության ղեկավար Յուրի Սերգեեւը հուսով է, որ Մոսկվայում զինված առտսամբության ձնշումից հետո «կդադարեն Ուկրաինայի ներքին գործերին Ռուսաստանի կողմից միջամտելու դեպքերը, մասնավորապես գործադիր իշխանության կողմից»: Երեքշաբթի օրը Կիեւում կայացած բրիֆինգում ելույթ ունենալով նա նշել է, որ «ել ցինի թիմում, նրա խորհրդականների մեջ շատ մարդիկ կան, որոնք եղել են հակաուկրաինական քաղաքականության ավանգարդում»: Սերգեեւը հայտարարել է նաեւ, որ «Ուկրաինան դեռեւս պատրաստ չէ ՆԱՏՕ-ի լիարժեք անդամ լինելուն»: Նրա խոսքերով, «Ռուսաստանը, եթե ոչ վերջին, ապա նախավերջին երկիրն է, որի հետ Ուկրաինան պետք է խորհրդակցի իր ՆԱՏՕ-ում ընդգրկվելու կապակցությամբ»: ԱԳՆ ներկայացուցիչը գտնում է, որ կենտրոնական եւ արեւելյան Եվրոպայում դեռեւս կա «անվտանգության վակուում»: «Մենք պետք է գտնենք մեխանիզմներ, որոնցով պետք է լցնենք այդ վակուումը: Ռուսաստանի մասնակցությունը այդ գործընթացին կարեւոր եւ անհրաժեշտ է», հայտարարել է Սերգեեւը: ԻՏ

ԵՀ-ը տեղափոխել է բարձր մակարդակի հանդիպման ժամկետները

Այս մասին Պոստֆակտում գործակալության թղթակցին հայտնեցին Ռուսաստանի կառավարության փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինի գրասենյակից: Եվրոպական համագործակցության 12 անդամ երկրները որոշել են արագացնել բարձր մակարդակի հանդիպումը եւ այն անցկացնել 1993 թ. հոկտեմբերին: Այս հանգամանքը պայմանավորված է Ռուսաստանի վերջին իրադարձություններով: Հանդիպման ժամանակ այլ հարցերի թվում կքննարկվի նաեւ Ռուսաստանին օգնություն ցույց տալու հարցը: Հոկտեմբերի 8-ին Ֆրանկֆուրտում կկայանա բանկային խորհրդատու հանձնաժողովի նիստը, որտեղ նույնպես կքննարկվեն Ռուսաստանին վարկ տրամադրելու համաձայնագրերի մանրամասներ:

Պոստֆակտում-ՆՏ

Անվտանգության խորհրդի ուշացած դասերը

Ինչպես ԻՏ-ի թղթակցի հետ զրույցում հայտնել են մի շարք քաղաքագետներ, որոնք մոտիկ են կանգնած Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդին, հոկտեմբերի 3-ի եւ 4-ի մոսկովյան դեպքերից Անվտանգության խորհուրդը որոշակի դաս է քաղել: Մասնավորապես խոսքը գնում է ճգնաժամային իրավիճակներում կառավարման համակարգի վատ գործառության մասին: Քաղաքագետների կարծիքով, որոնք ցանկացել են մնալ անանուն, Անվտանգության խորհուրդը աշխատելու է այնպիսի համակարգի վրա, որը թույլ կտա նախագահ Ելցինին «ձեռքի տակ ունենալ» կառավարման անհրաժեշտ միջոցները: ԻՏ

digitised by A.R.A.R.@

Ամերիկա

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԻԾ՝ ՆԱՖԹԱ

ՆԱՖԹԱ-ն կամ դրա հայերեն տարբերակը՝ Հյուսիսամերիկյան ազատ առևտրի պայմանագիրը (ՀԱԱԱՊ) Քլինթոնի կառավարության նոր նախագիծն է, որը նախատեսում է առևտրի բնագավառում համագործակցություն Կանադայի և Մեքսիկայի հետ: Այն խոստանում է ամերիկյան տնտեսությունը հանել ներկա փակուղային վիճակից, բացելով նոր հեռանկարներ դրա զարգացման ուղղությամբ: Արևմտյան մամուլը մեծ հույսեր է կապում դրա իրագործման հետ և վերջին շրջանում չափազանց շատ է անդրադառնում դրան: Սակայն ինչպես ամեն մի նորություն, այն ևս հանդիպում է բավական մեծ դժվարությունների ընդդիմադիրների կողմից, որոնց թվում ամենաակտիվն անցյալ տարի նախագահական ընտրությունների ժամանակ իր տարօրինակություններով աչքի ընկնող Ռոս Պերոն է:

Նա մեծ պայքար է սկսել ծավալել այդ ծրագրի դեմ, ամերիկացիներին փորձելով համոզել, որ նախագիծը միակողմանի է և որ Ամերիկայի հաշվին միայն Մեքսիկան է շահելու դրանից: Որքա՞ն են թեր ու դեմ արտահայտված փաստարկներն այդ առնչությամբ: Արդյո՞ք փոխշահավե՞տ է նման համագործակցությունը: Այս հարցերին է փորձում պատասխանել The Economist հանդեսի սեպտեմբերի 24-ի համարում զետեղված հոդվածը, որտեղից քաղում ենք հետևյալ տեղեկությունները:

Ընդդիմադիրների ներկայացրած փաստարկները հիմնականում երկուսն են. աշխատատեղերի նվազում և մթնոլորտի կեղտոտման ավելացում: Նախագահ Քլինթոնի մինչև այժմ ցուցաբերած անվճռականությունն ու տատանումները ջուր են լցնում նրանց ջրաղացին: Նրանք պնդում են, որ այդ երկրում ներդրումներ կատարելու հեշտության ամերիկացի ձեռնարկատերերը կկրճատեն իրենց ներդրումները երկրի ներսում: Նրանց տրամաբանությամբ, երբ Մեքսիկան սկսի ավելի շատ արտադրել և բանվորներն այնտեղ ավելի բարգավաճեն, ապա համապատասխանաբար քիչ կարտադրվի Ամերիկայում, և աշխատավորների վիճակը կվատանա:

Նման սխալ մտածողությունը սփռված է, որ նույն աշխարհի երկրների հետ առևտուրը միշտ էլ սահմանափակ լինի և առիթ չընձեռվի նրանց էլ ավելի բարգավաճելուն: Այդ երկրներն իրենք էլ մինչև վերջերս միշտ չէին կարողանում հասկանալ հարցի էությունը, մտածելով, որ երբ ազատ առևտուրը խոշոր կապիտալիստական երկրների օգտին է, ուրեմն ինքնաբերաբար իրենց շահերի դեմ է: Մինչդեռ հիմա գիտակցելով, որ երկրներն իրար հետ համագործակցելով է, որ բարգավաճում են, ֆինանսական և այլ ժամանակավոր օգնությունների փոխարեն, առևտրական փոխշահավետ գործարքներ են պահանջում զարգացած երկրներից:

Պերոյի և նրա նմանների վերջին շրջանի ելույթներից ու գրություններից (նա վերջերս գիրք է հրատարակել «Փրկե՜ք մեր աշխատանքները, փրկե՜ք մեր երկիրը. ՆԱՖԹԱ-ի իրագործումը կանգնեցնել անմիջապես» չափազանց ճոռոմ վերնագրով) պարզ ու հստակ երևում է, որ նրանք ոչ թե ՀԱԱԱՊ-ի, այլ ամեն մի նորի, բարեփոխումների դեմ են ընդհանրապես, որովհետև իրենց քարացած սեփական մտածողությունը թույլ չի տալիս նրանց հեռատես լինել: Իսկ որ փոփոխությունները կյանքի զարգացման, առաջխաղացման անհրաժեշտ գործոններն են, անվիճելի իրականություն է: Սա է, որ Քլինթոնի կառավարությունը պարտավոր է առաջին հերթին հասկացնել ամերիկյան ժողովրդին, միաժամանակ անշուշտ ձեռնարկելով (ՀԱԱԱՊ-ի շրջանակներում) համապատասխան ծրագիր՝ աշխատատեղերի պահպանման վերաբերյալ:

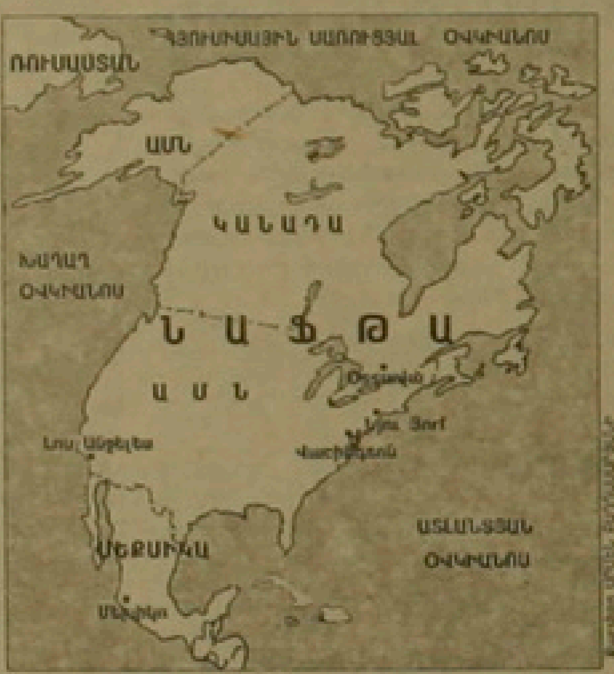

Նախագիծն, իհարկե, պետք է ներկայացվի Կոնգրեսի հաստատմանը: Այստեղ է, որ համառ պայքար է սպասվում, քանի որ Քլինթոնի կողմնակիցները միայն վերջերս են սկսել այդ ուղղությամբ վճռական քայլեր անել, մինչդեռ ընդդիմադիրներն ամբողջ ամառ զբաղված էին դրանով: Սեպտեմբերի 14-ին Սպիտակ տանը հավաքվածներից նախագահը պաշտպանություն խնդրեց նոր ծրագրի իրականացման հարցում, բացատրելով, որ Մեքսիկայի քաղաքացիներն ավելի շատ են փող ծախսում ամերիկյան ապրանքներ գնելու վրա, քան գերմանացիները, ճապոնացիները կամ կանադացիները: «Եթե նրանք ավելի հարստանան, բնականաբար ավելի շատ ամերիկյան ապրանք կներմուծեն մեզանից: Մենք պետք է մտածենք վաղվա, նոր աշխատատեղեր ստեղծելու և ոչ թե նախկին կառույցները պահպանելու մասին», եզրակացրեց նա:

Դեմոկրատական և Հանրապետական կուսակցությունների ներկայացուցիչների մասնակցությունը հավաքին խոսում էր այն մասին, որ հարցը ոչ միայն այժմեական ու կարևոր է, այլ նաև ու մանավանդ՝ ազգային անհրաժեշտություն: Ելույթ ունեցողները, որոնց թվում նախկին նախագահներ Բուշը, Քարտերը և Ֆորդը, շեշտեցին, որ ՀԱԱԱՊ-ն, ընդհակառակը, աշխատանքի նոր հեռանկարներ պետք է բացի և մեքսիկացիներին հնարավորություններ տալով իրենց երկրում զբաղվելու առևտրով, զգալիորեն պետք է նվազեցնի նրանց ապօրինի ԱՄՆ ներթափանցելու ցանկությունը: Ավելին, այն նպաստելու է Մեքսիկայում ժողովրդավարության ամրապնդմանը, իսկ սա էլ, իր հերթին, շրջանում կայունության հաստատմանը:

Հատկանշական էր Քարտերի ելույթը: Նա կոչ արեց չվախենալ Պերո կոչեցյալ դեմագոգի ելույթից, որն անսահման ֆինանսական միջոցներ ունի և հենվում է ամերիկյան ժողովրդի կասկածների ու տատանումների վրա: Ամերիկացիներից շատերը դեռ հստակ չեն պատկերացնում հարցի էությունը: Վերջին սոցիոլոգիական հարցումների արդյունքները ցույց են տալիս, որ առայժմ նրանց ընդամենը 25-33 տոկոսն է պաշտպանում նոր նախագիծը, իսկ բնակչության մեկ երրորդը առհասարակ դեռ ոչ մի որոշում չի կայացրել այդ հարցի վերաբերյալ: Իհարկե, բնակչության և շահագրգիռ կողմերի ակտիվությամբ էլ պայմանավորված է ճակատագիրը սույն պայմանագրի, որը Կոնգրեսին ներկայացվելուց հետո քննարկվելու է առաջիկա երեք ամիսների ընթացքում և երբ ամեն ինչ բարեհաջող ընթանա, ուժի մեջ է մտնելու հաջորդ տարվա առաջին օրերից: Լավատեսների կարծիքով, ոչ մի առևտրական համաձայնագիր մինչև այժմ չի տապալվել Կոնգրեսում: Որպես օրինակ, նրանք հիշատակում են 1977 թ. Պանամայի պայմանագիրը, որն սկզբնական շրջանում բնավ անհույս էր թվում, բայց հետագայում հաջող ավարտ ունեցավ: Միևնույն հաջողությամբ կպսակվե՞ն արդյոք ամերիկյան տնտեսությանը բարձր շունչ ներարկելու նախագահ Քլինթոնի ջանքերը:

Պատրաստեց
ՀԱԿՈԲ ԾՈՒԼԻԿՅԱՆԸ

ՄԱԿ

Քաղաքագետների նոր սերունդը իր պահանջներն է ներկայացնում ՄԱԿ-ին

Երբ ՄԱԿ-ի ներկայիս նստաշրջանի նախօրյակին Ճապոնիան չփոխանցեր 194 միլիոն դոլար խաղաղության պահպանման գործողությունների համար, ապա նստաշրջանի բացումը կարող էր չկայանալ: ՄԱԿ-ը գտնվում է աննախադեպ ֆինանսական ճգնաժամի մեջ: Միջազգային այս ամենաազդեցիկ կազմակերպությունը երբեք այսպիսի վիճակում չի եղել: Բացի ֆինանսական հարցերից, կան նաև քաղաքականները: Դրանք արտահայտվում են նոր պահանջներով, որոնք դրվում են ՄԱԿ-ի առջև մի շարք երկրների կողմից: Այդ տեսակետից հատկանշական էր ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի ելույթը նստաշրջանի բացմանը:

«Միացյալ ազգերի կազմակերպության վերածնունդը հարցականի տակ է», հայտարարեց գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին իր ամենամյա զեկուցման մեջ, որը հրապարակվեց Ընդհանուր ժողովի բացումից մի քանի ժամ առաջ: ՄԱԿ-ի 4800 ծառայողները հոկտեմբերի աշխատավարձը կստանան կես չափով: Աշխատանքային հինգ լեզուների փոխարեն փաստաթղթերը կթարգմանվեն միայն երկուսով՝ անգլերենով և ֆրանսերենով: Նախարարներին և պատվիրակներին խնդրեցին ոչ մի րոպե չմնալ երեկոյան վեցից հետո, անձնակազմի համար արտաժամյա վճարում չի լինի:

ԱՄՆ-ը ՄԱԿ-ին պարտք է 800 մլն դոլար: Իր տարածքում տեղակայված միջազգային կազմակերպությանը երկիրը վճարում է ավելի շատ, քան անդամներից որևէ մեկը: Ըստ ՄԱԿ-ի կանոնադրության, միջոցները մուծվում են տարվա սկզբին, իսկ Ամերիկան վճարում է Քրիստոսի ծննդյան նախօրյակին:

Քլինթոնը կոչ արեց շտապողական կերպով վերանայել ԱՄՆ-ի վրա դրվող ֆինանսական բեռը, պարզորոշ կերպով ակնարկելով, որ այլապես իրեն շատ դժվար կլինի Կոնգրեսին համոզել այդ գումարը վճարելու, որը ԱՄՆ-ի համար արմատապես փոփոխված աշխարհում մնում է անփոփոխ 1973 թ. ի վեր:

Բացի դրանից, Ամերիկայի նախագահն առաջարկեց ավելի հանգամանորեն հաշվարկել բոլոր տարբերակները ոչ թե այս կամ այն գործողության ընթացքում, այլ նրա սկսվելուց առաջ:

Ամերիկայի նախագահը իր երկրի պատրաստակամությունը հայտնեց արժանապատվությամբ կատարել համաշխարհային համայնքի ղեկավարի պարտականությունները: Սակայն, շարունակեց նա, «մենք չենք կարող ներգրավված լինել յուրաքանչյուր հակամարտության մեջ և չենք կարող լուծել ամեն մի միջազգային խնդիր»: Ռուսական շրջից մինչև Հարավային Կորեա, ասաց նա, դեպի շուկայական տնտեսություն կողմնորոշված ժողովրդավարությունն ապացուցում է իր առավելությունը:

Նախագահը հայտարարեց, որ 21-րդ դարում ոչ մի երկիր չի կարող ապրել ուրիշ փակված լուսամուտներով և որ այս կամ այն ազգի միջազգային հաջողությունը կարե-

ցանակի հոգսերից բացի, որոնք կապված են ազգային շահերի պաշտպանության հետ, մնացած այլ հարցերում Ամերիկան նախընտրում է համագործակցել միջազգային համայնքի հետ:

Պատմության շրջադարձային կետ, ինչպես մեր ժամանակն անվանեց Քլինթոնը, բնորոշվում է երեք գլխավոր նկատառումներով՝ Հարավային Աֆրիկայում ռասայական ռեժիմի վախճանով, Ռուսաստանում ժողովրդավարությամբ, Մերձավոր Արևելքում խաղաղ գործընթացով: Նա բացառեց այն դրույթը, ըստ որի ոչ բոլոր ազգերին է պետք ժողովրդավարությունը: Լեհաստանից մինչև Չիլի, Կամբոջայից որ ներդրում է ընդհանուր բարգավաճման համար: «Ռուսաստանում բարգավաճումը և ժողովրդավարությունը ամրապնդում են միջազգային անվտանգությունը, ինչպես նպաստում են համաշխարհային բարգավաճմանը»:

ԱՄՆ նախագահը հանդես եկավ միջուկային, քիմիական և բակտերիոլոգիական զենքի չտարածման օգտին: «Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի և այլոց» հետ միջուկային զինաթափման հարցերում հաջող համագործակցությունը Քլինթոնն անվանեց վերափոխումների ամենանշանակալի վկայություններից մեկը: Սակայն, դատելով նրա խոսքերից, ամերիկյան վարչակազմին այնքան չի հուզում այն, որ այդպիսի զենք ունեն բավականին պատասխանատու կառավարությունները, որքան դրա ահաբեկիչների ձեռքն ընկնելու հավանականությունը: Ահա հենց այստեղ է, որ նախկին ԽՍՀՄ հետնորդները համաշխարհային հանրությանը ներշնչում են որոշակի վտանգ:

Քլինթոնը խոստացավ չվերսկսել միջուկային զենքի փորձարկումները, երբ այդպես վարվեն բոլոր միջուկային երկրները: Նա կոչ արեց չփորձարկել նրա տեղ հասցման միջոցները: Բոլոր երկրները, «ներառյալ նաև իմ երկիրը», ընդգծեց Քլինթոնը, պետք է օրենսդրություն ընդունեն քիմիական և կենսաբանական զենքի կիրառման և արտադրության արգելման վերաբերյալ:

Բիլ Քլինթոնը միջազգային համագործակցության ստրատեգիական խնդիրն է համարում անել այնպես, որպեսզի աշխարհում յուրաքանչյուր մարդու համար ճանապարհի շուրջ տեղ գտնվի: Ուստի «մենք ուղղակի չենք կարող մեզ թույլ տալ» երկրագնդի բնակչության թվի անսահման աճ», ասաց նա, ՄԱԿ-ին կոչ անելով աջակցել ընտանեկան ծրագրավորման և ծնելիության սահմանափակման միջազգային ծրագրերին:

Խոր տագնապով նա խոսեց այն մասին, որ 40 մլն երեխաներին, որոնք երկրագնդում յուրաքանչյուր տարի մահանում են, կարելի էր փրկել սովորական պատվաստումների օգնությամբ:

Քլինթոնին երկու անգամ ընդհատեցին ծափահարություններով, որը լավ արդյունք է այդ զալի լսարանի համար: ՏԱՍՍ

Լուրերի Հոսք

Երկու մահապատիժ Եմենում

Երկու իսլամիստներ դատարանի կողմից մեղավոր են ճանաչվել և դատապարտվել են մահապատժի Եմենի Խադրամութ նահանգում: Նրանց 5 հանցակիցները դատապարտվել են 5-10 տարվա բանտարկության: Բոլոր դատապարտյալները պատկանում են «Իսլամական ջիհադ» կազմակերպությանը, որի գործունեությունն արգելված է Եմենում: Այդ կազմակերպությունն իշխանությունների կողմից մեղադրվում է հակապետական գործունեության և քաղաքական հակառակորդների դեմ մահափորձերի մեջ: Հայտնի է, որ Իսլամական ջիհադ կազմակերպության անդամներից ոմանք կռվում էին Աֆղանստանում մոջահեդների կողմից:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Համաշխարհային ահաբեկչությունը շարունակվում է

Ելույթ ունենալով այս տարվա փետրվարի 26-ին կատարված ահաբեկչության վերաբերյալ դատի ժամանակ, ԱՄՆ դաշնակցային դատախազը հայտարարեց, որ Նյու Յորքի Համաշխարհային առևտրի կենտրոնի ռմբահարման մեջ մեղադրվող 4 իսլամ արմատականներն ԱՄՆ դեմ համաշխարհային ահաբեկչության հայտարարած պատերազմի մի մասն են, որը դեռևս շարունակվում է:

Կոնգրեսական Միչելը հոգնել է

Ներկայացուցիչների պալատի հանրապետականների առաջնորդ Ռոբերտ Միչելը (Իլինոյս) հայտարարեց, որ հաջորդ տարվա վերջին ինքը հրաժարական կտա և կանցնի թոշակի: Միչելը Կոնգրեսում է 38 տարի, որից 14-ը ղեկավարում էր հանրապետական փոքրամասնությանը: Այս հայտարարությունից ոգևորվեց նրա տեղակալ Նյուտ Գինգրիչը, որն իր թեկնածությունն առաջարկեց այս պաշտոնում:

Ամերիկայում աղքատները ավելանում են

Աղքատության մեջ ապրող ամերիկացիների քանակը տարեցտարի ավելանում է և անցած տարի կազմել է 36,9 մլն մարդ: Մարդահամարի գործակալության տվյալներով, աղքատները կազմում են երկրի բնակչության 14,5 տոկոսը, ամենաբարձր ցուցանիշը նախագահ Ջոն Քենեդիի ժամանակներից: Դա նշանակում է, որ աղքատների քանակը անցած տարվա համեմատությամբ աճել է 1,2 մլն մարդով: Ամերիկայի աղքատների կեսը մինչև 18 տարեկան երեխաներ են և ծերեր: Ամեն 5-րդ երեխան ապրում է աղքատության մեջ: Ազգային փոքրամասնությունների շրջանում աղքատների թիվն ավելի շատ է: Այսպես, 1992 թ. աղքատության մեջ էր ապրում աֆրիկյան ծագում ունեցող բնակչության 33,3 տոկոսը, լատինաամերիկյան ծագում ունեցողների 29,3 տոկոսը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մարտեր Տաջիկստանում

Արդեն երրորդ օրն է, ինչ Տաջիկստանում տեղակայված Մոսկովյան 12-րդ սահմանապահ ջոկատը մարտեր է մղում գրոհայինների դեմ: Հոկտեմբերի 3-ին, ստուգողական թռիչքի ժամանակ ուղղաթիռից հայտնաբերվել է 400 հոգանոց սահմանախախտների մի խումբ: Սրանց մեծ մասը Տաջիկստանի ընդդիմության մարտիկներ են, որոնք համապատասխան նախապատրաստություն են անցել Աֆղանստանի ռազմական ճամբարներում: Ինչպես ԻՏԱՌ-ին հայտնել են Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերի շտաբում, հոկտեմբերի 5-ի առավոտյան խմբավորման մեծ մասն արդեն վնասազերծված է եղել: 12-րդ ուղեկալի շրջանում շարունակվող մարտերի ընթացքում ռուս սահմանապահներից ոչ ոք չի տուժել: Սահմանախախտների զոհերի քանակը դեռ անհայտ է: Սահմանապահ զորքերի շտաբում սահմանախախտների ակտիվացումը կապում են Մոսկվայի վերջին իրադարձությունների հետ: ԻՏ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Հացի գները Ռուսաստանում մինչեւ հոկտեմբերի 15-ը կմնան կայուն

Ինգուշիայի նախագահ Ռուսլան Աուշեւը հայտնել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին, որ Մոսկվայում հանրապետությունների նախագահների մասնակցությամբ երեկ տեղի է ունեցել Ռուսաստանի մարզերի երկրամասերի վարչակազմերի ղեկավարների խորհրդակցություն, որտեղ քննարկվել է հացի գների ազատ արձակման հարցը: Նշվել է, որ մինչեւ հոկտեմբերի 15-ը հացի գներն ազատ չեն արձակվի: Հավանական է, որ հոկտեմբերի 15-ից հետո գները նույնպես ինչ-որ ժամանակով ազատ չեն արձակվի: Կառավարության ղեկավարությունն առաջարկել է Դաշնության սուբյեկտներին, մարզերի, երկրամասերի, հանրապետությունների ղեկավարներին տեղերում մշակել բնակչությանը հացի գների փոխհատուցման մեխանիզմները: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ներքին զորքերի հրամանատարը զրկվեց իր զինվորներից

Ռուսաստանի ներքին գործերի նախարարության ներքին զորքերի հրամանատար Անատոլի Կուլիկովը քարոզ է գնահատել Չեչենիայում անվան դիվիզիայի գործողությունները հոկտեմբերյան խռովությունը ճնշելու առումով: Ելույթ ունենալով ներքին զորքերի հրամանատարական կազմի խորհրդակցությանը, նա առանձնապես շեշտել է այն մարտիկներին, որոնք պաշտպանում էին «Օստանկինո» հեռուստակենտրոնը: Կուլիկովը հաղորդել է, որ դիվիզիայի 40 զինծառայող կներկայացվեն պետական պարգեւների, այդ թվում 5 զոհված սպաները եւ շարքայինները: Գլխավոր հրամանատարը զորքերի անձնակազմին կոչ է արել արտակարգ իրավիճակի պայմաններում լինել այլալուրջ, քանի որ, ըստ նրա, քաղաքում դեռ մնում են զրոհայինների առանձին խմբեր: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Պերվոմայսկում ռադիացիան 6-8 անգամ գերազանցում է թույլատրելին

Ուկրաինայի Պերվոմայսկ քաղաքի մոտ գտնվող միջուկային նյութերի պահեստում հազեցվածության ընդունված չափը 6-8 անգամ գերազանցելու պատճառով բարձրացել են ջերմաստիճանն ու ռադիացիոն ֆոնը: Սակայն վտանգավոր իրավիճակ չի ստեղծվել: Դա ցույց է տվել միջուկային նյութերի իրավիճակի քննումը, որը կատարել է Ռուսաստանի մինատոմի մասնագետների խումբը: Այդ մասին երեկ-երեկ օրը Մոսկվայում կայացած բրիֆինգում հայտարարել է Ռուսաստանի ԱԳՆ պաշտոնական ներկայացուցիչ Գրիգորի Կարասինը: Նա նշել է, որ համաձայնագրի եզրակացության համաձայն, այդպիսի հագեցվածությունն անթույլատրելի է եւ կարող է արտակարգ իրավիճակներ ստեղծել: Նրա խոսքերով, «անհրաժեշտ է անհապաղ միջոցներ ձեռք առնել ռազմական նշանակության օգտագործվող միջուկային նյութերի վնասազերծման համար եւ որքան հնարավոր է շուտ իրականացնել այդ կապակցությամբ ստորագրված պայմանագիրը»: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Աբխազիայի վրացական կառավարության նախագահի աճյունը հողին հանձնվեց Թբիլիսիում

Աբխազիայի վրացական կառավարության նախագահ Ժիուլի Շարտավայի հուղարկավորությունը կայացավ հոկտեմբերի 5-ին Թբիլիսիում: Նա սպանվել էր Գուդաուտայի բանտում, չբացահայտված հանգամանքներում, այն պահին, երբ աբխազական ուժերը գրոհել էին Սուխումի վրա: Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի հրամանագրով Շարտավան հետմահու պարգեւատրվել է Վրաստանի բարձրագույն պարգեւով՝ «Վախթանգ Գորգասալի» առաջին կարգի շքանշանով: Շեւարդնաձեն ելույթ ունենալով Շարտավայի հուղարկավորման սգո հանդիսությունում, ցավակցություն է հայտնել Աբխազիայում զոհվածների հարազատներին: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մշակույթ

Սամվել Սեւադայի մոսկովյան ցուցահանդեսը

Լոս Անջելեսաբնակ հայ նկարիչ Սամվել Սեւադայի մասին մեր թերթը գրել է ամենատարբեր առիթներով: Վերջին, փոքրիկ հրապարակումը նվիրված էր նրա սաների երրորդ խմբակային ցուցահանդեսին՝ բացված սեպտեմբերի 16-ին Մոսկվայում Հայաստանի Հանրապետության մշակութային կենտրոնում: Մինչ այդ, օգոստոս ամսին, դարձյալ Ռուսաստանի մայրաքաղաքում, այս անգամ արդեն Նկարչի կենտրոնական տանը մեծ հաջողությամբ կազմակերպվեց նրա անհատական ցուցահանդեսը: Վերջինիս վերաբերյալ ռուսական եւ օտար մամուլի մեջ հասած արձագանքները առարկայական պատկերացում են տալիս ցուցադրված գործերի եւ նկարչի վերջին շրջանի ստեղծագործական ձեռքբերումների մասին:

Սամվել Սեւադան մեր այն եզակի արվեստագետներից է, որ տարիներ առաջ տեղափոխվելով օտար ափեր՝ հեռավոր Ամերիկա, չդադարեց սիրած գործով զբաղվելուց: Նա ստեղծագործելուն զուգահեռ արդյունավետ աշխատանք է տանում լոսանջելեսցի շնորհաշատ հայ երեխաների հետ: 1991-ի հունվարին Սամվելի հիմնած Sevada Art Studion հայտնի այս քաղաքի քարի համարում ունեցող մանկական օջախներից է: Երեխաների գեղագիտական դաստիարակության գործում ունեցած մեծ հաջողությունների համար ստուդիայի ղեկավարն անցած տարեվերջին ստացավ ամերիկյան հասույթ մրցանակ՝ «Golden Angel»:

Մոսկովյան ցուցահանդեսը կոչվում էր «Հոգու տոփյուններ» եւ ներառում էր հանում նկարչի վերջին 30 տարեկայի աշխատանքները: Ցուցահանդեսի բացման ժամանակ Սեւադան այն միտքն է հայտնել, որ Ամերիկան իրեն շատ է օգնել ստեղծագործական տեսակետից: Ներկայացված գործերը հիմնականում մուգ տոնայնություն ունեն եւ պատկանում են, նկարչի խոսքերով, «սեւ շրջանին»: Դրանցից շատերն ունեն այլաբանական բնույթ եւ ընդգծում են շինգերի անհունությունն ու անսահմանությունը: «Նեզավիսիմայա գազետան» օգոստոսի 25-ի համարում հայ արվեստագետի ստեղծագործությունների մասին գրում է. «Սեւադայի աշխատանքները արտացոլում են ոգու ինչ-որ սուբստանցիաներ, մարդկային հոգեվիճակների ներքին ներդաշնակությունը կամ, հակառակը, զգացմունքների խառնաշփոթը»: Աշխատանքներում առանձնացված են մի քանի կտավներ, որոնցից մեկը Նորա Արմանիի դիմանկարն է՝ «Խորհրդավոր ժպիտով երիտասարդ հայ կնոջ»: Հոդվածագիրներ Քրիս Քինենը, Լիլիա Վոլոխոնսկայան, մյուսները շեշտում են մեր հայրենակցի նկարների բանաստեղծականությունը: Լավ ծանոթ լինելով Սամվելի ոճնգիային, տակավին չեմ պարզել, թե նա նախ նկարիչ է, հետո բանաստեղծ, թե՞ հակառակը... Թերեւս ավելի շուտ եւ ավելի շատ նա բանաստեղծ-նկարիչ է, կամ ինչպես նրա մասին հաճախ են ասում՝ «նկարչական արվեստի ոգուս»: որ բառերից հետո գույներով եւ ներկերով է հյուսում իր հոգու ապրումներն ու իրեն համակած զգացումները: Այստեղից էլ նրա նկարներին բնորոշ խոհականությունը, փիլիսոփայականությունը: Ինչպես այս մեկը, որ կոչվում է «Յնորված ջութակահարի մենախոսությունը» եւ նվիրված է երգիչ-երգահան Արթուր Մեսչյանին: Նկարի կոմպոզիցիան կառուցված է խաչաղասկերի վրա, որին հարում են ջութակների դարձյալ արտացոլումները:

Այս տարի նկարիչն իր անհատական ցուցահանդեսը չբերեց Հայաստան: Հավանաբար նա շատ երկար ու առանձնահատուկ պատասխանատվությամբ է նախապատրաստվում իր հայրենակիցների առջեւ ներկայանալուն:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՆԻԿՅԱՆ

Մեր Զրույց

Խայտաբղետ

❖ Տրոլեյբուսը մինչեւ հուսանի զոնան հրելու համար ուղեւորներ են հարկավոր: Ցանկացողները դիմեն ծխարած վարորդին:

❖ Մարդ կա, որ փիլիսոփաներին չի սիրում, որովհետեւ նրանց ֆոնի վրա զգում է իր հիմարությունն ու տգիտությունը:

❖ Մահը ինձնից խլում է միայն ծուլությունից չիրականացրած իմ անելիքները:

❖ Սատանան քաղաքացիական օրենսգրքով նույնպես պահանջում է նույն սատանայի պատվիրանները, բայց այն համոզմամբ, որ մենք չենք կարողանալու իրագործել:

❖ Դեղի չարագործությունը դրդող ասնաղարացի հասարակական կարծիքի ներգործությունը մարդու վրա համաչափ համեմատական է նրա կրոնական հավատքի զորությանը:

❖ Երբ մարդը ոչ հիմար է, ոչ էլ բույս կամ, ապա դժվար է նրան փորձությամբ գայթակղել:

❖ Մարդ կա, որ իր գործունեությամբ է աղորում կամ սրբապղծում:

❖ Երբ ցուլը ցիրոզից առաջ է մահանում, տերը բախտավոր է: Երբ տերն է ցուլից առաջ մահանում, ցուլը դժբախտացած է:

❖ Երբ սոցիալիզմը փոխարկված կապիտալիզմ էր, կապիտալիզմը՝ փոխարկված ֆեոդալիզմ, ֆեոդալիզմը՝ փոխարկված ստրկատիրություն, ապա հաջորդ իզմի տակից բոլորովին պիտի չերեւա մարդկության դեմքը:

❖ Երբ սոցիալիզմը կապիտալիստացավ, մի տեսակ անկերծացավ, սակայն դարձյալ իր անորը փարաբեց ժողովրդի վզին:

❖ Կնոջ համար այրի դառնալը ամուսնուն մինչեւ վերջը սիրելու գրավականն է:

Խայտի եւ բղետի արանքում՝
ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՊԱՏԱՆԻՆԵՐԻ ԱՆՀԱՋՈՂ ՆՈՐԱՄՈՒՏԸ

Շվեյցարիայում մեկնարկեց մինչեւ 18 տարեկան ֆուտբոլիստների Եվրոպայի առաջնության խմբային ընտրական մրցաշարը: Հայաստանի հավաքականը 1-ին տուրում մրցեց Թուրքիայի հավաքականի հետ եւ ինչքան էլ անսպասելի էր մեզ համար, պարտվեց 0-5 հաշվով: Ինչ խոսք մեր ֆուտբոլիստները ծանոթ չէին մրցակիցների կարողություններին, սակայն նման հաշիվ երեւի ոչ-ոք չէր կարող ենթադրել: Իհարկե, խորհին դեմ կլինի մեղադրել մեր պատանի ֆուտբոլիստներին, քանի որ ցավոք նրանք ոչ մի հնարավորություն չունեին ինչպես հարկն է նախապատրաստվել իրենց միջազգային առաջին պաշտոնական մրցաշարին: Հարցը ոչ միայն ֆինանսական դժվարություններն էին, որոնց պատճառով հնարավոր չեղավ կազմակերպել ուսումնամարզական հավաքներ, այլեւ այն, որ թիմի կորիզը կազմում էին բարձրագույն խմբի թիմերի խաղացողները եւ մարզիչները չէին համաձայնվում նրանց տրամադրել հավաքականին համատեղ մարզումներ անցկացնելու համար: Թվում է, սա լուրջ դաս կլինի եւ հետագայում ամեն ինչ պետք է ծառայի մեր հավաքականների շահերին ու անխափան պետք է ապահովվի հավաքականների մարզիչների ներկայացրած ծրագրերն իրականացնելու համար: Եթե չէ առանց պայմաններ ստեղծելու որեւէ մեկը պահանջ ներկայացնելու իրավունք չունի: Վաղը Հայաստանի հավաքականը մրցելու է Շվեյցարիայի թիմի հետ: ■

Լկսի բանավեճ

ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնություն
22-րդ տուր

«Արարատ»-ՀԱԵՄ 1-1
(Ա. Շահգելդյան 32, «Արարատ», Ա. Սանամյան 73, ՀԱԵՄ)
«Ցեմենտ»-«Բանանց» 0-3
«Կանազ»-«Զվարթնոց» 2-1

«Արարատ»-ՀԱԵՄ հանդիպումը առաջատարներին արժանի մրցավեճ էր: Այն սկզբից մինչեւ վերջ անցավ անզիջում եւ գրեթե հավասար պայքարում: 32-րդ րոպեին Շահգելդյանը, որն առաջին խաղակեսում այս նույն մրցակցի հետ խաղում հաղթանակ էր բերել «Արարատին», բացեց հաշիվը: Թվում էր, արարատցիները կպահեն իրենց նվազագույն եւ կխլեն խիստ կարեւոր երկու միավոր, սակայն ՀԱԵՄ-ը համառորեն պայքարում էր խաղը փրկելու համար եւ կարողացավ հասնել իր նպատակին: Արմեն Սանամյանը 73-րդ րոպեին խփեց պատասխան գնդակը: Շարունակում է մտահոգություն պատճառել առանձին ֆուտբոլիստների անտակտ պահվածքը: Նրանք ոչ միայն անհարգալից են մրցակիցների նկատմամբ, այլեւ, որքան տարօրինակ է, լկսի արտահայտություններով բանավեճի մեջ են մտնում նաեւ տրիբունաներում հավաքված առանձին մարզասերների հետ, որը զգում է հետաքրքիր մրցակցության ընդհանուր պատկերը: Ցավոք, մրցավարները, չհաշված իրենց կողմից բույլ տրված կոպիտ վրիպումները, որոնք ավելորդ լարվածություն են ստեղծում խաղում, նաեւ չնկատելու են տալիս ֆուտբոլիստների գրգռիչ կեցվածքը: Թվում է, այս հարցում մեծ անելիքներ ունեն նաեւ մարզիչները, որոնք պարտավոր են «սանձահարել» լկտի անցնող խաղացողներին:

ՀՀ առաջնության աղյուսակը
հոկտեմբերի 7-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Արարատ	39	21	18	3	0	72-8
2. Բանանց	36	20	18	0	2	93-17
3. Շիրակ	34	20	17	0	3	74-15
4. ՀԱԵՄ	32	20	15	2	3	64-23
5. Վան	25	20	12	1	7	58-30
6. Երազանք	21	21	9	3	9	35-43
7. Ցեմենտ	20	21	8	4	9	31-41
8. ՀԱՄ-ՖԻԱՍ	19	19	9	1	9	41-31
9. Նաիրիս	17	21	7	3	11	20-42
10. Կանազ	16	21	7	2	12	27-54
11. Զվարթնոց	12	20	5	2	13	24-45
12. Իմպուլս	11	20	5	1	14	26-67
13. Քասախ	10	20	4	2	14	16-77
14. Կոտայք	7	21	3	1	17	27-66
15. Ս. Կ.	7	21	1	5	15	16-65

Անկրկնելի ֆուտբոլիստի հիշատակին

Այսօր եւ վաղը «Հրազդան» մարզադաշտում տեղի կունենա ֆուտբոլային մեր կումիրից մեկի Սանոսկ Սեմերջյանի հերբական հուշամրցաշարը: Այս անգամ ատարեզ դուրս կգան «Արարատ-73-ը», «Շիրակի», «Կոտայքի» եւ «Լոռիի» վետերանները: Մրցաշարի հաղթողը կստանա 60 հազար դրամ, 2-րդ եւ 3-րդ մրցանակակիրները համապատասխանաբար 30 եւ 20-հազարական դրամ: Մրցաշարի բացումը տեղի կունենա այսօր, ժ. 15-ին:

CHAMPIONS LEAGUE

Չեմպիոնների լիգայում միայն ուժեղագույններն են

Արդեն երրորդ մրցաշրջանն է, ինչ եվրոպական չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունն անցկացվում է նոր մրցակարգով: Թիմերը 1/4 եզրափակիչից պայքարը շարունակում են խմբային մրցաշարերով:

Բայց եթե նախորդ երկու խաղարկություններում միանգամից եզրափակիչ էին դուրս գալիս խմբերի հաղթողները, ապա ներկա խաղարկությունում խմբերում առաջին երկու տեղ գրավածները կկազմեն կիսաեզրափակիչ զույգերը: Նախորդ օրը նման որոշում կայացրեց ՈՒԵՖԱ-ի գործկոմը: Այն նպատակ ունի ավելի հետաքրքիր դարձնել գավաթի խաղարկությունը: Այդ հեղինակավոր մրցաշարի յուրաքանչյուր փուլում, որտեղ ուժեղագույնները չհանդիպեն իրար հետ, ՈՒԵՖԱ-ն արհեստական վիճակահանություն է անցկացնում: Մասնավորապես, 1/8-րդ եզրափակիչում թիմերը դասակարգվել են երկու խմբի: Այսպես, առաջատարների խմբում էին «Միլանը»՝ 3408 միավոր, «Բարսելոնը»՝ 2986, «Մանչեսթեր Յունայթեդը»՝ 2910, «Վերդերը»՝ 2848, «Անդերլեխտը»՝ 2671, «Պորտոն», «Մոնակոն» եւ Մոսկվայի «Սպարտակը»:

Ահա 1/8-րդ եզրափակիչի վիճակահանության արդյունքները.

«Լեխ»-«Սպարտակ»
«Կոպենհագեն»-«Միլան»
«Պորտո»-«Ֆեյենոորդ»
«Բարսելոնա»-«Աուստրիա»
«Մանչեսթր Յունայթեդ»-«Գալաթասարայ»
«Լեւսկի»-«Վերդեր»
«Սպարտա»-«Անդերլեխտ»
«Մոնակո»-«Ստյաուա»

1/8-րդ եզրափակիչի հանդիպումները կկայանան հոկտեմբերի 20-ին եւ նոյեմբերի 3-ին:

ԱՇՈՏ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Շախմատիստները պատրաստվում են

Հոկտեմբերի 22-ից նոյեմբերի 4-ը Շվեյցարիայի Լյուցեռն քաղաքում տեղի է ունենալու շախմատի աշխարհի թիմային երրորդ առաջնությունը, որին մասնակցելու են 10 երկրների հավաքականներ: Այդ իրավունքը ձեռք են բերել Սանիլյայում տեղի ունեցած համաշխարհային օլիմպիադայում ըստ հերթականության առաջին հինգ տեղերը գրաված Ռուսաստանի, Ուզբեկստանի, Հայաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Լատվիայի հավաքականները, Ամերիկայի չեմպիոն Կուբայի ընտրանին, Ասիայի չեմպիոն Չինաստանի հավաքականը, Աֆրիկայի չեմպիոն Եգիպտոսի թիմը, վերջերս Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը նվաճած Ուկրաինայի հավաքականը եւ մրցումների կազմակերպիչ Շվեյցարիայի թիմը: Հայաստանի ընտրանին բոլորը մեդալակիր նույն օլիմպիական կազմն ունի: Մեր հանրապետության մարզական պատիվը պաշտպանելու են միջազգային գրոսմայստերներ Ռաֆայել Վահանյանը, Վլադիմիր Հակոբյանը, Սմբատ Լպուտյանը, Արտաշես Մինասյանը, պահեստայիններ են լինելու Աշոտ Անաստասյանն ու Արշակ Պետրոսյանը: ■

Նայջլ Շորթը սովորել է ոչ-ոքի անել

Կասպարով-Շորթ
13-րդ պարտիա
Սլավոնական պաշտպանություն

1. d4 d5 2. c4 c6 3. Ձc3 Ձf6 4. Ձf3 dc 5. a4 Փf5 6. e3 e6 7. Փ:c4 Փb4 8. 0-0 Ձbd7 9. Թe2 Փg6 10. e4 0-0 11. Փd3 Թa5 12. e5 Ձd5 13. Փ:g6 fg 14. Ձe4 c5 15. Ձd6 Թa6 16. Թ:a6 ba 17. Ձg5 cd 18. Ձ:e6 Նfb8 19. Նd1 Ձ:e5 20. Ն:d4 Նb6 21. Ն:d5 Ն:d6 22. Ա:d6 Փ:d6 23. Փf4 Նe8 24. Ձd4 Փc5 25. Ձb3 Փb4 26. Փe3 Ձd3 27. Նb1 Նc8 28. Փ:a7 Նc2 29. Փd4 Աf7 30. h3 Փe7 31. Նd1 Ձ:b2 32. Ձa1 Ձ:d1 Ձ:c2 Փf6 34. Փ:f6, ոչ-ոքի:

Մրցախաղի հաշիվը դարձավ 9:4 Կասպարովի օգտին:

Իսկ Կարպով-Թիման մենամարտի առնչությամբ ՖԻԴԵ-ից հայտնեցին, որ հնարավոր է պայքարը վերսկսվի հոկտեմբերի 16-ին կամ 17-ին եւ տեղի կունենա Ինդոնեզիայում: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Բիզնես-ֆոնդ

ՉԼԻՆԵՐ ՍԱՄՎԵԼ ԳԱՍՊԱՐՈՎԸ, ՄՈՍԿՎԱՆ ՉԷՐ ՏԵՍՆԻ ՋԵԿՍՈՆԻՆ

Անցյալ ամիս «Դենմա» ֆիրմայի նախագահ Սամվել Գասպարովը ստացավ Ռուսաստանի «Թիվ 1 շոումեն» տիտղոսը, քանի որ արեց անհնարինը՝ Մոսկվա բերեց Մայքլ Ջեկսոնին: Այս հերոսության համար Սամվել Վլադիմիրովիչը ծախսեց բերեց բանակիների մի ահռելի քանակություն՝ ավելի շատ, քան նա երբևէ ունեցել է: Եւ շատ զարմացավ դրանից, քանի որ կարծում էր, թե պետք է լիներ հակառակը:

«Ինչո՞ւ ենք այդպես ապրում, ասում է Գասպարովը: Գնում էի բաց մեքենայով: Երկինքը պարզ է, օրը տաք, ամեն ինչ հոյակապ է: Խաչմերուկում կողքիս կանգ է առնում մի «Կամազ», պատուհանից գլուխը հանում է վարորդը և վերևից նայելով խոժոռվում. «Վայ, ինչ լավ է, կարելի է թրև»: Ինչո՞ւ: Եւ մի աւելի, թե ես կինոռեժիսոր եմ, իսկ նա վարորդ: Ես էլ ինը տարի վարորդ եմ եղել, մեքենա անգամ այդպիսի բան չի անցել: Ինչո՞ւ մենք չենք սիրում միմյանց: Ինչո՞ւ ենք բոլորս դարձել այդքան չարախնդիր և բոլորի աչքերում մեր միայն չարախնդություն ենք տեսնում: Նույնիսկ երբ տրամվայում կնոջը տեղ ես զիջում, նա սկսում է նայել, որ դատապարտում ես»:

Նա հարուստ ու դառը կենսագրություն ունի: Հոր սեւ թաղը ասացել են 42 ին եւ ընտանիքը հինգ տարի նոյատ է ասացել, քանի դեռ հայրը կենդանի չի վերադարձել: Ողջ թբիլիսյան բակն է նշել վերադարձը, երբ նրա հետ վերադարձողի բարեկամը լուր է հասցրել, թե «Մեր հարազատին աղեն ձերբակալեցին»: Եւ մոր ու եղբոր փողոցներով Գասպարովների ընտանիքը փախչում է դեպի լեռներն ու մնում տարոց ավելի ապրում այնտեղ, քանի դեռ լրիվ չի արդարացվում զինապետությունից փախած ու խստավական պարտիզանների շարքերում կռված Գասպարովների հայրը, որին նույնիսկ Խորհրդային Միության հերոսի կոչում են շնորհում: Նրա երկու լինելներին այդ ընթացքում հասցնում են գնդակահարել, իսկ ընտանիքներին հետո երկու հազար ռուբլի շնորհել՝ «վարձատրություն սխալի դիմաց»: Հետո կինոռեժիսոր Սամվել Գասպարովը այդ ամենի մասին կինոնկարներ կնկարի: Կինոնկարներ հերոսների ու հերոսությունների, վախկոտության ու դավաճանության մասին:

Գասպարովն ընդհանրապես սիրում է նկարահանել «բոեվիկ» տիպի կինոնկարներ: «Սիրում եմ, երբ կա հերոս, որին ուզում ես նմանվել», ասում է Սամվել Վլադիմիրովիչը:

Եւ Մոսկվայի կինոինստիտուտն ավարտելուց հետո, Միխայիլ Ռոմմի արվեստանոցում Սամվելը նկարահանում է երկսաստորդության կողմից սիրված կինոնկարներ՝ «Մռայլիր «մահ» բառը», «Մանկան համակարգողները», «Ասելություն», «Վերադարձը» եւ այլն:

Իհարկե, նրա համար վիրավորական էր, երբ Ջեկսոնի հետ պայմանագիրը ստորագրելուց հետո ոչ մի թերթ չհիշեց կինոռեժիսոր Գասպարովին, այլ բոլորը միայն գրեցին «լիկյորի առեւտրականի» մասին: Բանն այն է, որ նախնական կապիտալ կուտակելու համար «Դենմա» մի քանի տարի առաջ Մոսկվայում իրացնելու նպատակով խոշոր խմբաքանակ լիկյոր է ստանում Գերմանիայից: Բայց ամերիկյան աստղի մենեջերներն առնե՞ օր Մոսկվայից ֆաքս էին ստանում, իբր «Դենման» «ալկոհոլային կառույցություն» է, իբր Գասպարովը Լուժնիկիի մարզահամալիրը պատրաստում է գերմանական լիկյորների գովազդներով պատել եւ այլն: Իսկ այդ ժամանակ «Դենման» արդեն վաղուց ալկոհոլի վաճառքով չէր զբաղվում, այլ պատրաստվում էր նոյեմբերյան մի ընկերության հետ համատեղ յոթ «բոեվիկներ» նկարահանել:

Մայքլ Ջեկսոնով «Դենման» զբաղվում է պատահականորեն: Գասպարովը նրա համերգը տեսնում է Բուդապեշտում եւ օգնում է ընկերոջը Ջեկսոնի մասին ֆիլմ նկարահանելիս: Հետո «Մամա կոնսերտս էնդ Ռասո» ֆիրմայի ղեկավար Սարսել Ավրամը նրան առաջարկում է համաշխարհային կտորի համերգներ կազմակերպել Մոսկվայում: Իսկ հետո «Դենմայի» համար սկսվում է մի ծանր քննարկում: Ջեկսոնի թիմի պահանջներն այնքան բարձր էին, որ... Եւ Սամվելը պետք է 32 խորանարդ մետր ֆանեռա ճարեր ֆուտբոլի դաշտը փակելու համար, պետք է նոր կահույք ճարեր հյուրանոցի համարների համար, որտեղ Ջեկսոնի թիմն էր մնալ օր ապրելու, պետք է, օրինակ, հեծանիվներ ճարեր Ջեկսոնի խմբի բանվորների համար, որպեսզի մարզադաշտը նախապատրաստելիս նրանք ավելորդ քայլեր չգործադրեին:

Հետո սկսվեց զանգերի ու խնդրանքների հեղեղը: Զանգում էին երիտասարդ աղջիկներ ու խոստանում էին մեկ տոմսի դիմաց մի տարի անվճար աշխատել, միայն թե կարողանան տեսնել աստվածային Մայքլին: Ի դեպ, «Դենման» այս գործարքից մեծ վնասով դուրս եկավ:

Իսկ համերգները պետք է երկուսը լինեին, երբ չլինեին խանգարողները: Իսկ ո՞վ դրանից տուժեց... Այնուամենայնիվ, ոչ Գասպարովը, որի համար նկատառումը երկրորդական է, կարեւորը գործի հետաքրքրությունը, մարդկանց հաճույք պատճառելն է:

«Ես նրանցից չեմ նեղանում, ասում է նա: Բայց շատ վիրավորական է: Երբ ուրիշ աստղերի բերեմ ու հայտնի դառնամ, նույն մարդիկ հարգանքով կվերաբերվեն: Իսկ ես այսօր էլ նույնն եմ, ինչ եղել եմ ու կլինեմ»:

Մեգորոդկիս Եսայեան

Ո. Պետերբուրգ

Ձերբակալվել է քաղաքագլխի տեղակալը

Նոյեմբերի 4-ին ձերբակալվել է Սանկտ Պետերբուրգի քաղաքագլխի տեղակալ, քաղաքապետարանի առեւտրի հանձնաժողովի նախագահ Լեւ Սավենկովը: Ինչպես հայտնել են անվտանգության նախարարության Սանկտ Պետերբուրգի բաժանմունքում, նա կասկածվում է բանկարժեք մետաղների մաքսանենգության մեջ:

Խուզարկության ժամանակ քաղաքագլխի տեղակալի մոտ գտնվել են փաստաթղթեր, որոնք ապացուցում են նրա մասնակցությունը մաքսանենգությանը: Գտնվել են նաեւ տարադրամի եւ ոսկու մեծ գումարներ, բանկարժեք իրեր, չգրանցված հրազեն, այդ թվում՝ մարտական:

Հետաքննության շահերից ելնելով, ստույգ թվեր դեռեւս չեն նշվել: Սակայն, ինչպես ԻԹԱՌ-ի թղթակցին ասել է անվտանգության նախարարության լրատվական ծառայության աշխատակիցը, «ինչ վերաբերում է զենքին, խոսքը մեկ կամ միավորի մասին չէ»: Սավենկովի ձերբակալությունը կատարվել է այն բանից հետո, երբ մաքսավորները սանկտ-ֆիննական սահմանում ձերբակալել են կոմերցիոն միավորման գլխավոր տնօրեն Ալեքսանդր Մասլենկին, որ փորձում էր Ռուսաստանից օսմիում-187 դուրս տանել: Այս մետաղի մեկ գրամը համաշխարհային շուկայում վաճառվում է 100-110 հազար դոլարով: Մինչ այդ ձերբակալվել էին նաեւ մի շարք այդ կոմերցիոն կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: ԻԹ

Լուրեր-Հոսք

Կաբարդինա-Բալկարիայում իրավիճակը կմնա կայուն

Մոսկվայում խորհրդարանի կողմնակիցների դեմ զենքի օգտագործումը «խիստ անհանգստացնում է»: Այդ մասին ԻԹ ին տված հարցազրույցում հայտարարել է Կաբարդինա-Բալկարիայի ԳԽ նախագահի տեղակալ Մուխարբի Ուլբաշեւը: Նա կարծիք է հայտնել, որ Մոսկվայի դեպքերը կարող են բացասական արձագանք ունենալ Հյուսիսային Կովկասում: Կաբարդինա-Բալկարիայի իրավիճակը Ուլբաշեւը որակել է որպես կայուն եւ համոզմունք է հայտնել, որ զինծառայողի եւ օրենսդիր մարմինների միջեւ ստեղծված հավասարակշռությունը թույլ չի տա, որպեսզի մինչեւ առաջիկա ընտրությունները իրավիճակը հանրապետությունում ապակայունանա: ԻԹ

Կոմի Հանրապետության խորհրդարանը կարող է ինքնալուծարվել

Սիկտիվկարում, Կոմի Հանրապետության խորհրդարանի Նախագահության նիստում, որը տեղի է ունեցել երեքշաբթի, քննարկվել է հանրապետության խորհրդարանի ինքնալուծարման հարցը: Ինչպես ժամուլի ասուլիսում հայտնել է Գերագույն խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ Իվան Կուլակովը, դա տրամաբանական քայլ է, քանի որ նրանք ունեն Ռուսաստանի ԳԽ օրինակը: ԻԹ

Ճաղոնիան բրինձ կներմուծի

Ճաղոնիան հայտնեց, որ վատ բերքի պատճառով այս տարի պետք է բրինձ գնի: Երկրի գյուղատնտեսության նախարարը այս որոշումն ընդունեց որպես պահեստային քայլ եւ դնդեց, որ Տոկիոն բրնձի ներմուծումն արգելելու այլ ընտրանք չունի:

1994 թ. Ռուսաստանում թույլատրվում է տարադրամի շրջանառությունը

Ռուսաստանի Կենտրոնական բանկի մամուլի կենտրոնի տեղեկատվության համաձայն, Ռուսաստանի տարածքում 1994 թ. հունվարի 1-ից Կենտրոնական բանկը թույլատրել է տարադրամային գործարքները բոլոր այն ծեւերով, որոնք նախատեսված են միջազգային իրավունքի կողմից, բացի կանխիկ վճարումներից: Տարադրամը կօգտագործվի ռուսական ռուբլու հետ համատեղ:

Ռուսական մամուլը ենթարկվում է գրաքննության

Համաձայն «Ազատություն» ռադիոկայանի տեղեկատվության, ռուսական մամուլի աշխատանքները ժամանակավորապես վերահսկվելու են գրաքննիչների կողմից: Ըստ երեւույթին, խոսք կարող է լինել զինվորական գրաքննիչներին այդ աշխատանքի մեջ ներգրավելու մասին: Ինչպես հայտնի է, Մոսկվայում փակվել են բոլոր ընդդիմադիր թերթերը, այդ թվում «Պրավդան», «Սովետսկայա Ռոսսիան» եւ այլն: Գրաքննության հետեւանքով «Նեզավիսիմայա գազետան» լույս է տեսել, ազատ թողնելով այն հոդվածների տեղերը, որոնք արգելվել են գրաքննության կողմից: Գրաքննության է ենթարկվում նաեւ «Իզվեստիան»: ■

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Առեւտրական գործունեությամբ զբաղվող սեփականատերերի տնտեսական եւ իրավական շահերի պաշտպանության, ինչպես նաեւ համատեղ գործունեությամբ հաղթահարելու նպատակով Հայաստանում ստեղծվում է «Վաճառականների միություն»:

Նրանք ովքեր կցանկանան մասնակցել կազմակերպության հիմնադիր համագումարին կարող են զանգահարել. 23-89-70, 23-59-57, 23-82-89 համարներով, ժամը 10:00-16:00:

Պայմանները՝ Ձեր ցանկությունը:

ՏԷՅՅԽ-Ի ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՎ ՆԵՐՔԻՆ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ

հրավիրում է բոլոր ցանկացողներին հանգստի եւ շահավետ ճանապարհորդությունների:

ԵՐԵՎԱՆ-ՀԱԼԵՊ-ԵՐԵՎԱՆ
ուղիղ չվերթով նոյեմբերի 9-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ

ԵՐԵՎԱՆ-ՊԼՈՎԴԻՎ-ԵՐԵՎԱՆ
ուղիղ չվերթով նոյեմբերի 8-ին եւ յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ուղիղ չվերթով նոյեմբերի 13-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ

Ձեզ սպասում է ոչ միայն հաճելի հանգիստ, այլեւ կարող եք գնումներ կատարել Հալեպի եւ Պլովդիվի առաջնակարգ խանութներից:

Ցանկացողները կարող են դիմել «Էրեբունի» հյուրանոց, 3-րդ հարկ, սենյակներ 22, 27, 28 կամ զանգահարել 587626, 560635, 580669, 586391 հեռախոսահամարներով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍՆԵՐԻ ԵՎ ՏՈՆԱՎԱՃԱՌՆԵՐԻ «ԱՐՄԷՔՍՊՈ» ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԲԱԺԻՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՁԵԶ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ԵՐԹՈՒՂԻՆԵՐՈՎ.

Խմբակային

Ֆրանսիա, Շվեյցարիա, Անգլիա, Եգիպտոս, Արաբական Էմիրություններ, Վիետնամ, Ավստրալիա

Անհատական

Գերմանիա, ԱՄՆ, ՀԱՀ, Արաբական Էմիրություններ, Հունաստան, Շվեյցարիա, Պորտուգալիա, Բենիլյուքս

Հասցեն՝ Մոսկովյան 35
Հեռ.՝ 53-33-21

ՆՈՅ

«ՆՈՅ» ԲԱՆԿԸ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է ԱՎԱՆԴՆԵՐ ԵՎ ՎՃԱՐՈՒՄ Է՝

3 ամսվա համար 45%
6 ամսվա համար 100%
1 տարվա համար 300%

Ժամկետային ավանդների դեպքում կատարվում է ամենամսյա վճարումներ:
«Նոյ» բանկը տրամադրում է կանխիկ վարկեր:

ԴԻՄԵՑԵՔ

«Նոյ» բանկ՝ կայուն դիվիդենտներ, նվազագույն ռիսկ

«Անի» հյուրանոց 507, 514 սենյակներ հեռ. 59-45-14, 56-49-30
Չեխովի 23, հեռ. 46-25-27 Հանրապետության 67, հեռ. 56-51-07

Աշխատանքային ժամեր՝ ամեն օր 10:00-16:00
Բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ.-521635

Խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh® համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ոճային ձեւավորման եւ լուսանկարների խմբագիր ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ